

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

S terorjem?

Teror? Zopet teror? Sprva nismo hoteli verjeti, toda pod težo dokazov le moramo! Nasprotniki sedanja vlade in stranke, ki v državi podpira njeno delo, so torej s terorjem začeli pritiskati na naše podoželje, da ga odvrnejo od volišč in od tega, da bi svobodno izrekli svoje politične prepričanje. Sedaj ko je vlada dosegla, da je orožnik zopet postal čuvár svobode in branitelj zakonov, naj torej zavlada v javnosti strahovlada zarožniške krinke in podtalnega gangsterstva, ki naj terorizira našega volivca še vsega prestrašenejšega od nasilnevske polpreteklice dobe, da bo ostal doma ali glasoval proti svojemu prepričanju. Ali je to, kar nasprotniki vlade hočejo?

Kaj naj pa pomeni poplava naših podoželskih občin z okrožnicami, proglasi in pozivi, ki vsi izhajajo iz dobro znanih vrelcev, se tiskajo po predobro znanih tiskarnah ali množijo po dobro znanih političnih brlogih, in ki jih že nekaj dni govti tipa s krinkami na obrazih skrivaj pošiljajo našemu ljudstvu v žep, šepetajoč na ušesa strupene grožnje? Kaj pa pomeni ta umazani val protidržavnega hujkanja, ki se je šele včeraj razlil po prestolnici in po podoželjju? Brez podpisa, kot to delajo strahopetni zakoniki. V vsebino, ki šunja nad narod proti državi avtoriteta in proti redu, ki ga obstoječi zakon uveljavil in za njega tudi jemlje! Kaj naj pa pomenijo razna »navodila«, sestavljena za zagrnjenimi okni in načečkana v velikih naglici, ki jih dobro znani kurirji oddajajo za dvoriščnimi vrati naprej iz roke v roko in katerih namen je, da ubogega uslužbenca, hlapca na kmetiji, nameščenca v obratih in industriji in delavca v tovarni iz strahu pred pomanjkanjem kruha zopet upognejo pod bič nekdanjih političnih tiranov? Ka pa pomeni to šušljanje okrog tovarnen in drugih podjetij, ko malo preveč podjetni nameščenci na tihem navijajo politične litanije in grozijo z beležkami na listah v podjetju zaposlenih? Kaj naj pomenijo prilajane grožnje, ki prihajajo celo z ust ljudi, ki jim država lomi kruh, grožnje, ki kot dušek dim lezejo po naših naseljih in hočejo vplivati na svobodno volivcev? Ali je to teror? Nismo verjeli, a verjeti moramo.

Sedanja jugoslovanska vlada je vrnila državljanom svobodno in vsakemu zajemčila nedotakljivost doslojanstva njegove osebnosti. Za to je bilo treba velikega poguma, velikega truda in mnogo dobre volje. Stori la je to v dobri veri, da bo politična borba, v kateri zakon enako štiti vladne pristaje kakor njeno opozicijo, postala bolj čedna, bolj viteška. Tudi sedanja vlada je imela sredstva v rokah, da državljana prepriča, da je zanj mnogo boljše, če zupna obstoječi oblasti. Prečni režimi so oblast v ta namen zlorabili. Toda sedanja vlada je menila svobodo ko je svobodo dala. Pričakovala je, da bodo mnogi ki so svoje dni vsled kundaka morali na kolena pred dalaj lamami JNS režima, lahko svoje hrbe vzravnali in se z veseljem pridružili poletu državnega napredka pod vodstvom JRZ. Celo svojim načelnim nasprotnikom je gostoljubno odprla možnost, da se pridružijo mlademu političnemu življenju s tem, da sprejmejo politični program nove dobe. Toda v svojem optimizmu se je očividno varala. Kako bi bilo sicer mogoče, da se danes, ko je vzpostavljena veljava zakona in je strogo zajamčena svoboda misli, govora in pisanja — če ne zadržita naravnost v državni obliki — kdo drzne, da to svobodno zlorablja in s pripomočki, ki se jih navadno poslužujejo le tolovajska združenja v ameriških vele mestih, sejejo strah in trepet med ljudstvom, strah pred bodočimi maščevanji, trepet pred odpuštilstvi iz služb in preganjanji ter drugimi mnogovrstnimi nasilstvi. Kaj takšnega gotovo ni pričakovala vlada in ni pričakovalo ljudstvo, ki se je zgnilo okrog nje v politični stranki, ki je v naši državi nositeljica zdravja in napredka. Varali so se vsi. Volk ne menja navi. Je to prastara resnica, ki jo pozna zgodovina kriminalistike, a tudi zgodovina politike. Čudno je le, da na to preizkušeno resnico tako hitro pozabljamo!

Skoraj bo preteklo 20 let naše skupne, združene državne zgodovine. Pri nas v Sloveniji jo spremljajo spomeniki terorja, mimo katerih pa raste naša domovina naprej v boljšo bodočnost. Vsa ta dolga leta sem rovari med nami ista pisana družba, ki se enkrat odeva v nacionalistične halje, drugi zopet si natika fašistične srajce, tretji rdeče pobarvane majice, včasih po potrebi pa tudi krščanske jopiče. Ista pisana družba, ki sicer spreminja svoje naslove, ki jih ima v svojih kovčkih več, kot kakšen mednarodni hochstapler raznih štampiljk in pečatnikov, a ki ji je gonilno sredstvo vedno le sovraštvo do ljudstva, maščevalni gon nad nasprotnikom, ki mu niti umsko niti moralno ni kos, zadnji argument pa vedno le kol, skrit pod suknjicem in revolver za taknjen za hlačni žep.

Teror? Saj ga poznamo, njihov teror, ki je edina otipljiva točka njihove politične izpovedi. Teror v prvih letih po zedinjenju, ko so mehko bradi mladiči, ki so se pripodili od nekod iz tmina ter med tuljenjem šlagerjev, ki jih razumeli niso, razbijali po Sloveniji, pobijali ljudi ter držali v strahu ljudstvo, ki je s svojimi žrtvami ustvarjalo naš skurni dom že takrat, ko o teh rokovanjih še ni bilo ne duha ne sluha. Teror tudi v vsem razdobju našega parlamentarnega življenja. Enkrat kot zarožniški četniki v opoziciji, drugič kot slavohlepna edinstvena in patenirana državotvorna družba, danes nacionalisti, jutri v toplih objemih z nemčurji, danes diktatorji, jutri demokrati, enkrat divji sokolčki kapitalizma, drugičkrat z rdeče poškrbojenimi frazami o proletariatu na ustih, tako so v najpešnejših varijantah kot obsedenici sedeli narodu za vratom in mu med mahanjem s kolom ter nabijanjem revolverjev pili njegovo srčno kri. Teror tudi zadnja leta, ko so po nesrečnem naključju prišli na oblast, uzakoniili pest in gorjasto čr s tem novim zaknikom mučili ljudstvo in zločinsko izpodbijali temelje naši državni skupnosti. Teror tudi še sedaj, ko sta jih državniška modrost odgovornih činiteljev in izbruh ljudske nevolje poglala nazaj v podzemlje. Takoj so si nataknili teroristične krinke na obraze in si že prišlo deliti pištole med seboj, dokler ni ena prežgoda počila v narodni skupščini in javnost opozorila, da so še tukaj! Letali so v Nemčijo k narodnim socialistom, da se nauče »načina« politične borbe, letali so okrog komunistov, da posamejce ni-

Obiski državnikov se vrste Za Antonescom - Kioseivanov, za njim - Ruždi Aras Jugoslavija — je postala središče Male in Balkanske zveze

Belgrad, 14. oktobra. m. Ob svoji vrnitvi iz Zeneve je davi na potu v Ankaru prispel v Belgrad turški zunanji minister dr. Tevfik Ruždi Aras. V imenu ministrskega predsednika dr. Stojadinovića sta ga na železniški postaji sprejela in pozdravila načelnik političnega oddelka v Zenevi dr. Ivo Andrić ter kabinetni šef dr. Protić. Na železniški postaji sta turškega zunanjega ministra pozdravila tudi odpravnika poslov grškega in romunskega poselaništva ter vse osebe turškega poselaništva. S postaje se je Aras odpeljal v turško poselaništvo, od koder se je podal v maršalat dvora ter se tamkaj vpisal v dvorno knjigo. Ob 11 se je Aras odpeljal v zunanje ministrstvo, kjer ga je že pričakoval v svojem kabinetu dr. Stojadinović. Tu sta oba državnika imela prvo konferenco, na kateri sta izmenjala misli o vseh medna-

rodnih političnih vprašanjih. Ob tej priliki je Aras obvestil dr. Stojadinovića tudi o svojem delu v Zenevi, kakor tudi o vseh dogodkih, za katere so se zanimale države Balkanskega sporazuma.

Ob pol 1 je dr. Arasa sprejel v avdienco v Belem dvoru na Dedinju knez namestnik Pavel. Po avdienci sta knez namestnik Pavel in knežinja Olga priredila na čast g. dr. Arasu kosilo, na katerega je bil povabljen tudi dr. Stojadinović s sooprogo, pomočnik zunanjega ministra Vladimir Martinac ter spremstvo dr. Arasa.

Popoldne sta se dr. Stojadinović in turški zunanji minister znova sestala ter nadaljevala na dopoldanski konferenci prekinjene razgovore. G. Arasu je priredil zvečer dr. Stojadinović svečano večerjo. Turški zunanji minister ostane v Belgradu do jutri, nakar bo nadaljeval pot proti Ankari.

Tudi vojni minister se je vrnil

Davi se je vrnil iz Francije vojni minister general Ljubomir Marić. Na železniški postaji ga je pozdravil v imenu predsednika vlade g. Dragan Protić, šef kabineta predsednika vlade. Sprejeli so ga tudi francoski poslanik grof Dampierre s pomočnikom francoskega vojaškega odposlanca in drugim francoskim vojaškim spremstvom. Ministra so pozdravili njegov pomočnik general Petrović, načelnik generalnega štaba general Miljutin Nedić, poveljnik letalstva Dušan Simović, načelnik učnega oddelka vojnega ministrstva general Kosta Adamović, načelnik adjutantskega oddelka general Cirić, ordo-nančni častnik kabineta, konjeniški major Branislav Borović in kapetan, ki je pridelen v službi v kabinetu, g. Cerimen.

Nemška industrija zahteva razvrednotenje marke

Berlin, 14. okt. b. Ze nekaj dni se vodijo pogajanja pri Hitlerju, v katerih sodelujejo gospodarski in finančni strokovnjaki. Čuje se, da se bodo ta pogajanja končala z važnimi sklepi, ki bodo usmerili v bodoče gospodarstvo Hitlerjeve Nemčije. Nemski industrijalci zahtevajo devalvacijo marke, ker jim sicer grozi velika nevarnost, da ne bodo mogli več izvažati. Industrijalci so nagovorili svoje prijatelje, ki so na važnih mestih, da prične energično akcijo v tej smeri ter je bivši komisar za določevanje cen industrijskim in poljedelskim proizvodom, g. Görđler izročil Hitlerju spomenico, v kateri napoveduje polom nemške industrije, če bi nemški izvoz padel pod sedanjí nivo. O devalvaciji nemške marke je odvisen obstoj nemškega gospodarstva in industrije. Gospodarski strokovnjaki, ki so Hitlerjevi svetovalci, trdijo, da bi Nemčija lahko držala brez finančnega trika, ki so ga izvedli sosedne države, in če bi se ji to posrečilo, bi ugled Nemčije v inozemstvu zelo narastel. Hitlerjevi svetovalci se zelo trudijo, da bi prepričali nemško industrijo, da je nujno potrebno, da vzdržijo. Če bi padel izvoz, naj najdejo sredstev, da delajo samo za potrebe nemškega naroda.

Industrijalci pa smatrajo seveda ta ideološki narodno-socialistični program za nemogoč, kajti

če bi Nemčija tudi ojačala avtarkično tendenco, je vendarle nujno potreben uvoz sirovin, razen tega pa so zaloge hrane izčrpane. Od kje naj torej vzame Nemčija devizo, da pokrije potrebe nemškega naroda v tem oziru.

Za nimivo je stališče guvernerja nemške narodne banke dr. Schachta, ki stoji z eno nogo pri Hitlerju, z drugo pa industrijalcu. Zaradi tega smatrajo, da je njegov položaj resno ogrožen, zlasti še, ker je bil dosežen sporazum med zapadnimi vele-silami brez Nemčije in tudi pri sklenitvi dogovorov o plačilnih pogojih z nekaterimi državami dr. Schacht ni imel srečne roke.

Nemčija je danes pripravljen da stopi v vrsto opih držav, ki nameravajo stabilizirati valuto. O tem vprašanju je dr. Schacht govoril v Baslu z guvernerjem angleške banke Montagu Normanom. Ta pa mu je postavil pogoj, da bo Nemčija sprejeta k stabilizacijskemu paktu, če se sklene nova lokarnska pogodba, ki bi naj veljala tudi za vzvod. Poleg tega pa se mora Nemčija vrniti tudi v Zvezo narodov. Iz Basla je odpotoval dr. Schacht, da o tem obvesti državnega kanclerja Hitlerja, nato pa da prične pogajanja z gospodarskimi krogi o gospodarskem in valutnem problemu Nemčije. O njegovih razgovorih s Hitlerjem ni ničesar znanega.

Senator Fr. Smodej (Življenjepis na 2. strani)

Belgrad, 14. oktobra. m. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. in z ukazom kr. namestnikov ter na predlog ministrskega predsednika in ministra za zunanje zadeve sta imenovana za senatorja gg. Smodej, bivši narodni poslanec in Miloš Cukavac, odvetnik iz Čuprije.

lonci so včeraj vnovič napadli hribeček zapadno od mesta, ki ga branijo elitne čete. Na vzhodni strani so razvrščena gnezda strojníc, ki neprestano streljajo. Strelni jarki nasprotnikov so oddaljeni komaj 150 metrov.

Madrid, 14. oktobra. AA. (Havas) Asturijski rudarji prodirajo dalje proti sredini Ovieda. Po ulicah se vrše hudi boji od moža do moža. Rudarji prodirajo pod varstvom blindiranih avtomobilov. Več vladnih oddelkov je prodrlo v okraj Santo Domingo, ki leži v neposredni bližini občinskega poslopja. Zaradi tega so uporniki zapustili ta okraj. Vlade čete so tu postavile več topov.

S španskih bojišč

Srditi boji na vseh frontah

Pariz, 14. oktobra. b. Zadnje vesti, ki prihajajo iz Španije, povedo, da se je bitka okoli Madrida že pričela, da pa general Franco še vedno ni dal povelja za glavni naskok. Bele čete se hočejo čim bolj približati Madridu, da nato z odločnim udarcem končajo vojne operacije v španski prestolnici. V madridskem predmestju Quatro Caminos je prišlo včeraj do upora žen zaradi pomanjkanja vode. Zene so sklenile, da gredo v sprevodu pred ministrstvo notranjih zadev, toda miličniki so jih razgnali še prej, predno so se mogle zbrati. Pomanjkanje vode povzroča največji strah, pa tudi nezadovoljstvo med prebivalstvom Madrida.

Rdeče čete so poskušale včeraj izvršiti več prebojev obroča okrog Madrida. Pri teh operacijah so sodelovali številni topovi in strojnice, toda napad so maroške čete odbile, pri čemer so imele vladne čete velike izgube.

hove metode celičnih trojk, vezali so se z vsemi temnimi elementi v državi in izven nje, pogollnili z enim samim kreplim požirkom vsa »načela« o nacionalizmu in demokraciji ter se sedaj s to, od vseh vetrov nabrano priligo in lepo skriti za anonimnostjo in rodoljubne suknjice vrgli zopet našemu ljudstvu za tilnik. So to poklicni teroristi, ki jih bo treba enkrat vzeti resno kot takšne, ker so in bodo ostali trajna ovira za zdravi razvoj naše države.

Lahko bi povedali slovenskemu narodu vseh stanov, ki si bo čez nekaj dni izbral svoje občinske odbore, da naj na teror odgovori z gorjačami. Nikdo bi nam tega ne zameril. Lahko bi svetovali vladi, da se naj proti tej družbi posluži predpisov spošnega prava. Kaj drugega ne za-

Galicijska kolona, ki gre na pomoč Oviedu, je začela počasi zopet napredovati.

Na južnem bojišču so bele čete zavzele v ogroženi bitki Peranoo ter zasedle važna strateška oporišča, ki jim bodo koristno služila v nadaljni borbi.

Huesca, 14. oktobra. AA. (Havas) Mesto Huesca je mirno. Prebivalstva, ki ga je bilo 20.000, je sedaj samo ena tretjina. Baterije v notranjosti mesta streljajo na vladne čete. Mesto ima zlasti utrjen položaj s celo vrsto betonskih skrihališč, s podzemljskimi hodniki in drugimi napravami, kjer so postavljene strojnice in žične ovire. Kata-

Sovjetsko maslo: Napetost Francija-Nemčija raste

Berlin, 14. oktobra. b. V diplomatskih krogih izjavljajo, da Nemčija na zadnji francoski odgovor z ozirom na protest Nemčije zaradi Thorezovega govora v Strassbourgu ni zadovoljna. S francoske strani se izjavlja, da vse dotlej, dokler bo vladala v Franciji svoboda govora, ne more vlada ničesar etoriti zaradi napada na šefa tuje države. Francija je opozorila v svojem govoru, da je šef prijateljke države sovjetske Rusije g. Stalin predmet stalnega karikiranja v francoskem tisku, pa vlada proti temu ne sme ničesar ukreniti.

V Nemčiji govorijo, da bodo Nemci vzdolž zapadne meje priredili celo vrsto protestnih manifestacij, da dokažejo francoskemu narodu, kako zelo spoštujejo svojega voditelja Hitlerja. Inozemski tisk pa že poroča, da bo nemška vlada bržkone zopet dovolila nemškemu tisku propagando proti predsedniku francoske vlade Leonu Blumu kot židu.

služijo. Toda tega nečemo. Najlepši in edino učinkovit odgovor bo naš narod dal na dan občinskih volitev, ko bo z glasovnico v roki pokazal, da se fašističnega terorja prav tako malo boji, če nastopa v paradni obleki oblastnika ali pa z gangstersko krinko na obrazu. Če pa bi le bili kje kakšni plašljivci, naj jim bo povedano, da je razvoj naše države danes tak, da bo šel mimo terorističnih nakan teh iz državnega življenja izobčenih večnih zaročnikov, ki jim pa od srca želimo v interesu naše skupnosti, naj se v letih, ki prihajajo, izmori, da bodo vsaj častno umrli na odprtem in zmodričenem pozorišču in jih mladi rodovi ne bodo kot grobokope domovine preklinjali. Čas, ta modri državnik, dela za nas, ne za me!

Beck v Parizu

Pariz, 14. oktobra. c. Danes zjutraj ob 9. uri je dopotoval v Pariz poljski zunanji minister Beck. Na kolodvoru ga je pozdravil poljski veleposlanik v Parizu Lukaszewicz z vsem osebjem poselaništva. V imenu zunanjega ministra Delbosa je pozdravil Becka pomočnik šefa protokola Denain.

Jutri se bo vršila konferenca med Blumom Beckom in Delbosom. Baje se bosta francoska državnik posebno potrudila, da bi zblížala Poljsko in sovjetsko Rusijo.

Senator dr. Kramer o občinah nekdanj in sedaj

Na skupni seji okrajnih organizacij JNS v Mariboru dne 9. septembra 1933 je imel takratni minister, sedanjí senator dr. Albert Kramer, »ki so ga zborovali pozdravili z iskrenimi ovacijami« (pravi takratno »Jutro«) govor o občinah in o pomenu občinskih volitev, v katerem je med drugim tudi dejal:

»Narodno predstavništvo je v svojem letošnjem spomladanskem zasedanju spopolnilo vrsto državnih organizacijskih zakonov s sprejemom novega zakona o podeželskih občinah.« Nato je g. senator, takrat minister, govoril o komasaciji občin, s katero smo dobili sedanje velike občine s tajniki in drugim plačanim osebjem, in nadaljeval:

»Gospod predsednik vlade je na konferenci v Rogaski Slatini povdaril, da se mora pri izvedbi komasacije v Dravski banovini v polnem obsegu upoštevati mišljenje prizadete prebivalstva, izraženo potom naših organizacij o odnosu potom naših narodnih poslancev. (Kdo drugi takrat ni imel pravice izražati mišljenja »prizadete prebivalstva« — Op. ur.) Mislimi smo, da bomo imeli več časa za zložitve manjših občin v velike, ker je, kakor sem že rekel, zakon sam postavil polletni rok, ki poteče šele decembra. Toda potrebe države ne politike so nas postavile neposredno pred občinske volitve, ki pa se brez prejšnje komasacije občin kratko in malo ne dajo izvesti, saj bi se v mnogih občinah ne moglo sestaviti niti kandidatne liste. Zato je bilo treba košljivo in težavno nalogo zložitve občin izvesti z izredno pospešenostjo. Ni izključeno, da se bodo zaradi tega pokazale še razne pogreške in pomanjkljivosti. Toda zakon o občinah sam daje možnost, da vse take pogreške in pomanjkljivosti popravimo.

Na osnovi novega občinskega zakona smo v mesecu juliju začeli z občinskimi volitvami, ki se vrše po banovinah... Tako je tudi pri nas. Iz tabora protivnikov jugoslovenske ideje in nasprotnikov slovenskega sodelovanja ljudstva na javnih političnih shodih sedaj same blage besede in izdana je parola: Vsi na volitve, ker te volitve niso politične, temveč gospodarske! Toda zdi se mi, da čim bolj govorijo danes tudi zagriženi punktaši o gospodarskem značaju občinskih volitev, tem intenzivnejše mislijo na njihov politični pomen. Zevanjem, da imajo premožni med njimi ambicijo, se po »gospodarski« poti zopet povzpeli na politične stolce. Nesporno je treba iz našega občinskega gospodarstva kolikor je le mogoče iztisniti strankarsko politiko. Toda kdor bi hotel občinske volitve predstaviti kot zadevo, ki s politiko nima

prav ničesar opraviti in pri kateri naši pogledi na splošno državo in nacionalna vprašanja sploh ne prihajajo v poštev, ta bi zavestno varal javnost. Občina kot osnovna upravna enotica igra v celokupnem našem državnem življenju v mnogočem odločilno vlogo. Ona bo mogla to svojo vlogo sebi in svojim občanom v prid, državi in narodu v korist vsrčiti le, če jo bodo vodili moške, ki so pozitivno usmerjeni v smislu državnega in nacionalnega programa. Občina v rokah boljševikov ali separatistov se izključuje iz sklopa onih interesov, ki jih zasledujeta država in celokupna njena uprava.

Iz vsega povedanega vidite, kolikoga političnega značaja pri vsem svojem gospodarskem pomenu so občinske volitve in kako velika je dolžnost vseh pravih narodnih ljudi, da zastavijo svoje sile za zmago zdrave nacionalne politike. Kdor bi hotel našo občino zavesti v smer, ki nasprotuje programu današnjega jugoslovenskega režima, ta bi jo zavestno vodil v nesrečo. Organizirana politična država politike v narodu je jugoslovenska nacionalna stranka. To je fakt, ki ga tudi njen najljubejši nasprotnik ne more zanikati. (Pa je bil res samo — »fakte« — Op. ur.)

V volilnih dobah se radi pojavljajo apostoli, ki si izmišljajo razne nevarne parele. Eni so dobro namerni, ki naivno lovijo razne golobe po strehah, drugi so špekulanti, ki bi radi zmago ideje preprečili s prilivanjem vode, v kateri naj bi se na koncu sama ideja vtopila. Mi ne bomo nasledili niti naivnim »nevtalnostem« in še manipuliranim špekulantom, ki nestrpno, a kakor trdno verujem, zamažajo, da bi občinske volitve v dravski banovini končale s tem, da bi demantirale 8. november.

»Z neomajno vero v zmago nacionalne ideje gremo v boj zavedajoč se, da s simpatijo gleda na nas celokupna domovina, ker vršimo posel, ki ni strankarski v starem pomenu, temveč je državni in nacionalni v pravem pomenu te besede.«

Če bi gospod minister vedel, koliko njegovih ljudi mu bo uslo med »boljševike« in »nevtalce«, kakor hitro on ne bo več minister, bi se jim najbrž pridružil. Bogve kaj g. senator danes misli o »košljivi in težavni nalogi zložitve občin«, ki je bila izvedena »z izredno pospešenostjo«, ker je zakon sam dajal možnost, da se vse pogreške in pomanjkljivosti popravijo? Kaj misli o »gospodarskih, nevtalnih« in drugih strankarskih listah? In še — če kaj ve, kie so danes vsi tisti, ki jih je pred tremi leti navduševal za »državni in nacionalni posel«?

Domači odmevi

Samogovor g. senatorja Puclja

Te dni — ko jesenski veter meče orumenelo listje na grobove, pravijo, da so v Velikih Laščah založili g. Ivana Puclja na grobu rajnega učitelja Franca Pečka, ki je postal smrtna žrtev strahotnega osebnega maščevanja in krvavega terorja jugoslovenske nacionalne stranke. Ivan Peček, velikaški učitelj je bil, kakor znano preganec daleč nekam v Macedonijo zato, ker proti tedanji vsemočnejši volji Iv. Puclja ni volil tako, kot je Puclj hotel. Peček ni bil torej preganec v kak drug slovenski kraj, recimo kam nižje doli na Dolenjsko, ampak v malarične kraje Srbije. Tja doli je moral bolan in ker ni imel nikake potrebe, se mu je bolezen polahabala in je prišel domov le še umirat. Toda rajni Peček ni tožil, tudi ni segel po revolverju, ampak je kot mož nosil svoje gorje, ki so ga nanj navajali njegovi politični nasprotniki — po krivici. Peček je bil izvrsten učitelj, ki je vzgajal otroke na veliko zadovoljstvo staršev in je cela občina zalovala za njim, ko je moral iz Velikih Lašč in še bolj, ko je kot žrtev političnega JNS nasilja moral v prerani grob.

Na grobu tega mladega moža so te dni Velikolaščani videli g. Janeza Puclja in nekdo, ki je blizu stal, je ušel tudi slednji samogovor g. senatorja:

»Stojim na grobu moža-soproga — vzgojitelja. Vsaka smrt je tragična, ker je to slovo od življenja. Toda jaz stojim na grobu slovenskega moža, slovenskega učitelja, katerega smrt je bila bolj tragična in bolj žalostna, kakor katerakoli izmed onih, ki počivajo v tej blagoslovljeni zemlji. Kaj je res zagrešil ta slovenski učitelj, ta mož, ki je ljubil svojo ženo? Kaj je zagrešil, da je moral tako mlad v grob? Prav za prav ni ničesar zagrešil. Le razumeti ni mogel kot pošten slovenski učitelj, da je to greh, kar je delal. In kaj je delal? Delal je to, kar ga je učila njegova vest in slovenska mati: Bodi pošten in bodi značilen! Vzgajaj mladino tako, kakor ti velevala tvoja narodna zavest. Nič drugega ni delal ta mladi učitelj, ta dober vzgojitelj velikolaških otrok. Nič drugega kakor izpolnjeval je glas svoje vesti in matere, ki ga je rodila.«

»Ker ni mogel razumeti, da je to greh, je moral proč od svoje družine daleč v Srbijo, kjer je omagal in mu je od bolezní strtemu počilo srce. Tragično je to, žalostno je! Toda Vsemočnejši ve, kaj dela. Hudo pa bo plačal tiste, ki so mu uničili življenje in ga poginili v grobu!«

»Da, ta učitelj se je zavedal, kar je pesnil za naš slovenski pesnik Prešeren, da »manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi.«

In še se je vprašal g. senator Puclj: »Kaj bo, ako ta kraj postane svetl romarski prostor za vse slovenske značajne ljudi, da ljudi poštenja in za ljudi prežele domovinske ljubezni? Kaj, ako začno semkaj hoditi otroci, ki jih je učil, in prično pripovedovati zgodbo o učitelju-trpinu. Če se to zgodi, potem bo zrastle v Sloveniji rod, ki mu ne bo mogoče več kopati preranih grobov, marveč bo svobodno človek živel tako, kakor zahteva njegovo prepričanje.«

In še to je dodal g. senator Puclj: »Ako pa se to zgodi, potem pa jaz lahko politično zaključim in tudi moja stranka, ki je dosedaj živila le od neznanih ljudi.«

Zaplečevanje ljudstva

Komunistični nauk že sam na sebi ima nekaj krilat, katerim se more upreti samo trezno misleči človek. Posamezni agitatorji, zapeljani za peljivci, pa samo na krilatice love množice. Posameznikom s spretnimi besedami, prav kakor kočja v paradižu, skušajo vzbuditi neko skrivnostno upanje na srečo, ki jo bo komunistem prinesel množicam, zlasti pa njemu, ako se pridruži. Pravijo, da bo komunistem itek v kratkem zmaga — to »kratkost« se vleče še iz srede prejšnjega stoletja — in da pač ne kaže drugega, kot čimprej

se pridružiti. Poleg tega pa agitatorji vsakemu takemu novincu dopovedujejo, da izrečno njega žele imeti med seboj in da so mu namenili posebno važno in častno mesto že sedaj ko bodo pa zmagali, pa bo postal ali predsednik krajevnega sovjeta ali komisar ali voditelj tega in tega podjetja, skratka: nekaj več, nekaj boljšega, izobrazbi, častihlepnosti in maščevanjaželjnosti posameznega kandidata primerno.

Vsa stvar pa je seveda tajna in Bog obvaruj, da bi komu kaj znilo o teh lepih načrtih, »da ne bo nevoščljivosti«. Obljubljajo pa take stvari vsakomur, ki ga hočejo dobiti med se in tako se zgodi, da nihče ne ve, kolikim je bilo tisto bodično častno mesto že objavljeno, vsak misli, da je sam in da se bo lahko brez kakšnega prerivanja in konkurence povzpeli na višjo stopnjo v bodoči komunistični družbi. Ko pa res pride do kakšnega prevrata, pa nenadoma začno lezti iz doslej tajnega sveta prej neznani kandidati, ki prežijo na izpolnitev obljube in naenkrat je ljudi za tisto častno mesto preveč. Polasti se ga tisti, ki je najbolj surov in najbolj uren, brez ozira na to, ali mu je bilo obljubljeno kot prvemu ali pa kot drugemu ali pa nikoli.

Ta se z ognjem in mečem ohrese prevaranih konkurentov, češ, da so sovražniki »proletarijata« in razredno še premalo zavedni in se morajo torej ali pomiriti ali pa izginiti s površja zemlje. Zato se ob vsaki revoluciji takoj pojavi kontra-revolucija, to je revolucija tistih, ki nekoliko prepozno skušajo planiti na mesta, o katerih so do zadnjega mislili, da so bila obljubljena samo njim.

Opozarjamo ljudstvo na to zavestno zaplečevanje, s katerim si pa komunistem ne beli glave, da gre le seme v klasie. Komunistem je vlečena brezvestnost in ga prav nič ne peče, če je vsa množica razočarana nad njegovim »rajem na zemlji.«

Pred sestankom skupščine

Predsednik skupščine Stefan Čirič je sklical sejo skupščine za dan 19. oktobra ob 11 dop.

Na dnevnem redu seje je: Določitev dnevnega reda.

Predsednik senata dr. Ljubomir Tomašič je sklical sejo senata za dan 19. oktobra ob 9 dopoldne s sledečim dnevnim redom: Določitev dnevnega reda.

Redno zasedanje skupščine in senata se prične 20. oktobra.

Belgrad, 14. okt. m. Radi bližajoče se otvoritve oktoberskega zasedanja parlamenta, se v posameznih političnih krogih živo razpravlja o novem predstavlju, ki ga bo dobil številčno najmočnejši klub JRZ. Skupščinska opozicija je mislila postaviti skupno listo vseh opozicijskih klubov z Mirkom Komnenovičem, članom radikalnega kluba, na čelu. V teku današnjega dne so se v skupščini razširile vesti, da ta klub ne mara nastopiti z JNS skupaj ter bodo njegovi člani oddali prazne glasovnice ali pa se bodo sploh vzdržali glasovanja. Tako so se sedaj pričeli otepati JNS ter bežijo od nje tudi ti poslanci, ki so doslej vedno z njo skupaj nastopali v skupščini.

Ker so se odnosi med uzunovičevci in sedanjim vodstvom JNS, ki je sprejel pod svoje okrilje in varstvo tudi polovice, zaostriili, o čemer vse jugoslovansko časopisje obširno poroča, so pohorci in polovci sklenili, da se bodo izselili iz Uzunovičeve »Devyanhe« ter si poiskali nove prostore.

Belgrad, 14. oktobra. m. Današnja »Samouprava« objavlja dopis iz Splita, v katerem se prikazuje odnos med skupinami JNS v Dalmaciji. Značilno je, da se v dopisu trdi, da je nov šef JNS Živković ob priliki svojega bivanja v Splitu skušal pridobiti za svojo stranko pristaje bišve Orjune in Jugoslovanskega kluba, da bi na ta način pariral akcijo senatorja Angeli-noviča. Zopet nov dokaz, kako velika harmonija in enotnost vlada v razpadajoči JNS.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo, oblačno, padavine, sicer milo.

Belgija sredi vrtinca

Za ali proti sovjetski Rusiji Flamci hočejo proč od francoskih Valoncev

Bruxelles, 14. oktobra. c. Danes se je v dvoru vršila prva seja vlade pod predsedstvom kralja Leopolda III. Ta seja je bila silno važna, ker se je na njej razpravljalo o vojaških zakonih, ki bodo predloženi parlamentu, ko se ta sestane dne 27. oktobra.

Ta problem je zaradi tega tako težaven, ker grozi Belgijo poginati v zelo hude debate. Nad vsem tem bo namreč slonela senca pakta med Francijo in sovjetsko Rusijo. Levičarske stranke bi sicer bile za to, da se ojači belgijska vojska zato, da se prepreči prevelika napadalnost Nemčije. Toda socialisti sami iz načelnih razlogov ne morejo biti za prevelik militarizem. Glasovali pa bi, če bi v tem videli ost proti nemškemu militarizmu.

Cisto drugačno pa je mnenje liberalcev, še bolj pa katolikov. Liberalci bi sicer bili za popolno naslonitev na Francijo, toda glede Nemčije pa menijo, da je najbolj pametno ostati v nevtralnosti, ker je jasno, da Nemčije ne more preplasti belgijsko oboroževanje. Kar se pa tiče katolikov je njihovo nasprotje proti sodelovanju s sovjeti načelne narave.

Vladne stranke bodo torej same imele mnogo težav s temi novimi vojaškimi zakoni. Še huje pa bo stališče opozicije, ki jo tvorijo rekisti, flamci

in komunisti. Flamci so že objavili, da bodo zahtevali, da se izvrši delitev med flamskimi in valonskimi polki. Flamci ne smejo več služiti skupaj z Belgiji francoske narodnosti. Vse te nakane bodo malo Belgijo potegnile v vrtinec nasprotij ravno tedaj, ko bi male države morale biti najbolj modre in oprezne.

London, 14. oktobra. AA. Današnja »Morning-post« priobčuje poročilo o novih načrtih angleške vlade, ki veljajo novemu zapadnemu paktu. O tem paktu so se že vršila v Ženevi neobvezna pogajanja. V Belgiji narašča po informacijah tega lista odpor proti podpisu nove locarnske pogodbe. Belgijska vlada namerava predlagati najbrž tole:

1. Belgija bo skušala braniti svojo deželo proti vsakemu napadu z vsemi razpoložljivimi močmi; 2. Velika Britanija naj se obveže priskočiti Belgiji na pomoč, če bi bila ta napadena;

Tako pogodbo z obvezno vojaško podporo s strani Velike Britanije smatrajo v Belgiji za najboljšje jamstvo belgijske neodvisnosti, neodvisnost Belgije pa je najbolje jamstvo za angleško varnost.

Podobne pogodbe naj bi se sklenile med Francijo in Nemčijo. V tem primeru bi lahko pomenile nekakšno obljubo medsebojne pomoči v primeru napada.

Senator Franc Smodej

Z ukazom kraljevskih namestnikov je imenovan za senatorja g. Franc Smodej.

Dolgoletno politično publicistično in javno delo g. Franca Smodeja je dobilo s tem polno in največje priznanje. Franc Smodej se je rodil leta 1879 pri Sv. Marjeti pri Celju. Gimnazijo je študiral v Celju, nato pa je stopil v celovško bogoslovje, ki ga je dovršil. Odtod tudi njegovo vedno živo in stalno zanimanje za usodo slovenske Koroške. List »Mira«, ki ga je urejeval v Celovcu, je sam najbolj sijajen dokaz velikega domoljiba in ljubezni do koroških Slovencev. Ob prevratu ga je narodna vlada v Ljubljani imenovala za komisarja za Koroško. V tem svojstvu je napravil slovenski stvari ogromnih uslug. Žal je nesrečni plebiscit podrl uspehe tega neumornega dela. Smodej je nato stopil v uredništvo »Slovenca«, kjer je kmalu prevzel glavno uredništvo. Pod njegovim vodstvom se je naš dnevnik uspešno razvijal. Po prevratu se je pričel baviti tudi aktivno s politiko kot eden najbolj vidnih predstavnikov in borcev bivše SLS ter je bil večkrat izvoljen za narodnega poslanca. Ko je bil leta 1929 parlament razpuščen, je Smodej prevzel visok položaj v centralnem presbiroju. Ko je bila lani ustanovljena »Samouprava«, glasilo vsedržavne JRZ, je Smodej postal ravnatelj za slovenski del tega lista.

G. senatorju Franu Smodeju k visokemu imenovanju iskreno čestita naš list, čestitajo pa mu tudi vsi prijatelji v Sloveniji in drugod, ki jih ima vsepovsod izredno mnogo. Upamo, da bo g. senator Smodej na svojem mestu še posebej dokazal svoje velike zmožnosti ter jih uporabil v korist Slovenije in slovenskega naroda, ter vse države!

Krvava trgatav

Fantovski poholi v Sl. goricah

Maribor, 14. oktobra.

Dasi je letos trgatav v Slovenskih goricah zelo žalostna, ker morajo ponekod grozdje naravnost trgati v snegu, se vendar tudi letos kakor druga leta pri trgatvi dogajajo žalostni slučaji, ki jih povzroča čezmerno uživanje alkohola. Do takega dogodka je prišlo sredi v Voseku pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Pri posestniku Majerju so sredi prešli grozdje, pri tem pa je prišlo med fanti do silovitega spora in pretepa. 30 letnega domačega sina Antona je nekdo zabolil z nožem ter ga smrtnonevarno zadel v trebuh. Majer je obležal nezavestno in hudo ranjen na tleh. Zdravnik je odredil prevoz v bolnišnico. Danes opoldne je dobila mariborska reševalna postaja telefoničen poziv, naj pride po ranjenca. Ko so se reševalci pripeljali v Vosek ter čakali na cesti, so po hribu navzdol od Majerjeve domačije vozili ranjenca na vozu z volovsko vprego. Komaj pa so ga dvignili z voza ter ga položili v reševalni avto, je izdihnil.

Sladkor za čebelarje

Belgrad, 14. okt. AA. Na podlagi prejšnjega sklepa finančnega ministrstva so mogla finančna ravnanstva izdati čebelarjem in čebelarskim združenjem dovoljenja za nakup sladkorja brez plačila trošarine za prehrano čebel, tako da se naj sladkor poprej denaturira s 3%nim zdrobljenim ogljem, po kasnejšem sklepu pa s 0,5% ostre rdeče paprike.

Ker se je pri izvajanju izkazalo, da s tema dvema sredstvi denaturirani sladkor ni primeren za prehrano čebel, je bil sprejet sklep, naj se sladkor za prehrano čebel denaturira z zdrobljeno kuhinjsko soljo in črnoogorskim oblanci. Sladkor bo pomešan s temi sredstvi v sladkorni tovarni pred odpravo v navzočnosti organov finančne kontrole tako dolgo, dokler ne postane iz teh sredstev za denaturiranje in sladkorja enolična gmoča.

Da se prepreči poizkus uporabe tega sladkorja v nedovoljene namene, bo spremljala vsako pošiljatev denaturiranega sladkorja za prehrano čebel posebna sprevednica, to je unikat, dotim se bo duplikat poslal v priporočeno pismo oddelku finančne kontrole, kjer stanuje dotični čebelar, oziroma kjer je sedež čebelarske zadruge in čebelarskega društva. Razen tega bo za zadruge in čebelarska društva pristojni oddelek finančne kontrole vodil sezname o sprejetem in oddanem denaturiranem sladkorju. Vsako odpravo sladkorja eta dolžni zadruga in čebelarsko društvo prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole zaradi izstavitve sprevednice.

Razpis zdravniške službe

Ljubljana, 14. okt. AA. Kralj. banoka uprava poroča: Razpisuje se služba zdravnika zdravstvene občine Velenje (srez Slovenjgradec). Prošnje se naj vlože pri kralj. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 31. oktobra 1936.

Politične klevete

Belgrad, 14. oktobra. m. V zadnjem času so se po Ljubljani in okolici širile govorice, da se bo ljubljanska tobačna tovarna preemestila. Vaš dopisnik je na merodajnem mestu izvedel, da so take in slične govorice brez vsake stvarne podlage.

Komunistični in laistični izgredi v Angliji

London, 14. oktobra. c. Vodja fašistov sir Oswald Mosley je obvestil londonsko policijo, da bo noč na čelu svojih oddelkov korakal skozi predmestja Londona. Navedel je tudi vse ulice, koder se bo sprevod pomikal. Policija je v veliki zažgal, ker je vse sestanke in shode fašistov prepovedala. Vsa londonska policija je v pripravljenosti.

Vlada je imela danes sejo pod predsedstvom Stanleya Baldwinja. Zunanji minister Eden je poročal o zunanjem položaju. Vlada je nato dolgo razpravljala o demonstracijah fašistov in komunistov in ni mogla ničesar skleniti, ker je bilo sklenjeno, da se sestavi pododbor ministrov, ki bo na prihodnji seji predložil svoje nasvete. Tudi še ni bilo sprejeto, da se prepove nošnja uniform.

Palestina mirna

London, 14. oktobra. b. Ulice v Jeruzalemu so postale večer zelo živahne, ker je konec stavke. Velike množice naroda so si ogledale razsvetljena izložbena okna in napolnila tudi vse trgovine in javne lokale. Reuter poroča, da je kljub končani stavki večerj prišlo do nekaterih manjših spopadov, ker so Arabci rabili strelna orožja.

Raždi Aras izjavlja

Belgrad, 14. oktobra. AA. Danes popoldne je turški zunanji minister dr. Tefvik Raždi Aras v kabinetu turškega poslanika g. Hajdar-Aktaja sprejel novinarja Mehmeda Suleimana Pišiča in mu dal tole izjavo:

Zadnje zasedanje skupščine DN je trajalo nekoliko dalje kakor ponavadi. Čeprav ne morem reči, da bi se bilo storilo kaj pozitivnega, se je vendar v splošnih in zasebnih razgovorih ustvarila možnost, da se za skupščinsko delo prihodnjega leta store na raznih poljih potrebne priprave, in tega vsekakor ne kaže zavreči. Balkanska zveza se od dne bolj utrjuje in napreduje. Na polju izpolnjevanja medsebojnega razmerja balkanskih držav, se obeti napredek in zboljšanje, ki ga je posebno treba poudariti. Turško-jugoslovanski odnosi se na osnovi od dne do dne rastočega vzajemnega prijateljstva razvijajo in napredujejo. Glede na notranjo in zunanjo politiko naših držav, in njuno trdno zvestobo politiki miru in prijateljskega razmerja z vsakomer ter njunega napredka v tej smeri, smemo biti popolnoma zadovoljni s položajem naših držav tako v notranji, kakor tudi v zunanji politiki.

Zakaj trpite

na bolečinah revmatizma in gihta, če to ni potrebno? Vzemite »Nibol« tablete — Bahovec, katere vam olajšajo nuke. Tudi pri živčnih bolečinah in pri glavobolu in zobobolu, kakor tudi pri boleznih prehlada in hripe vzemite »Nibol« tablete Bahovec, pa boste zadovoljni.

Zahtevajte v lekarnah izrečno prave Nibol tablete Bahovec v originalnih steklenicah. 20 tablet 20 din ali 40 tablet 34 din z napisom proizvajalca: Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

S. br. 17979/35

Polovična voznina

Belgrad, 14. okt. AA. Prometni minister je dovolil polovično vožno ceno na državnih železnih udeležencem prvega kongresa zimsko-športnih delavcev kraljevine Jugoslavije, ki bo v Ljubljani 25. oktobra. Popust velja od 20. do 28. oktobra.

Vozne ugodnosti za dijake

Belgrad, 14. oktobra. m. Na posredovanje obeh slovenskih ministrov, je prosvetno ministrstvo odredilo, da se učenci srednjih šol do nadaljnjega lahko vozijo s poljubnimi vozili tudi iz krajev, ki so od mest v katerih obiskujejo srednjo šolo, oddaljeni nad 20 km. To pa pod pogojem, da dosepejo vsak dan pravočasno v šolo.

Osebnosti

Belgrad, 14. oktobra m. Napredoval je v III. skup. 2. stopnje dr. Vladimir Schelesnik, starešina okrajnega sodišča v Krškem.

Belgrad, 14. oktobra. m. Za upravitelja meščanske šole v Slovenjgradcu je postavljen Ivan Teuerschuh, dosedaj meščanskoškoli učitelj v Šostanju.

Belgrad, 14. oktobra. m. Tu se mudita zagrebški nadškof-koadjutor dr. Tešinac in križevski vladika dr. Njaredy. Danes sta bila sprejeta v cerkvenih zadevah pri g. notranjem ministru dr. Korošcu, trgovinskem ministru, pravosodnem ministru in ministru brez portfelja dr. Kreku.

Split, 14. oktobra b. Snoči je prišel semkaj zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, ki je gost splitškega škofa. Davi se je sprehajal dr. Bauer po mestu ter dejal, da se dobro počuti.

Zagreb, 14. oktobra. b. Davi se je nadaljevala razprava proti obloženem iz Kerestince. Zasilan je bil ban Mha lovič, ki je nekoliko zmanjšal svoje prejšnje izkaze, vendar pa ne bistveno. Za njim je bila zaslšana njegova hčerka Agata Antič. Razprava se jutri nadaljuje.

JNS dela mučenike

Št. Peter pri Novem mestu, 14. oktobra. Med učitelji, ki so bili zadnji čas premeščeni, je tudi tukajšnji šolski upravitelj g. Vavlar Požar. Domači in sosedni politični nasprotniki so zaradi tega zagnali vpitje, češ, da je g. Požar nedolžna žrtev sedanjega režima. Tudi g. upravitelj sam se smatra za nekakega mučenca. Kako je s to zadevo v resnici? — Dne 16. januarja t. l. je prišel g. Požar k tukajšnjemu župniku, proseč ga, naj mu izposluje premešitev iz št. Petra. Župnik Vovko mu pravi: »To lahko storite sami.« »Lahko,« reče g. Požar, »a če prosim sam, moram sam nositi selitvene stroške. Jaz pa sem v slabih gmočnih prilikah.« Nato se je razvil med njima razgovor o razmerah na tukajšnji šoli. Župnik se je končno izjavil pripravljenega ustreči upraviteljevi želji, a le pod pogojem, če ga za to prosi še pismo. Takoj isti dan je poslal g. Požar župniku pismo, v katerem ponavlja prošnjo za premešitev,

utemeljujoč jo takole: »Moji vzgojni uspehi pri šolski mladini so enaki ničli. Prav nikake avtoritete nimam več in vsled tega tudi ne volje za nadaljnje delo na sedanjem službenem mestu... Med ljudstvom in šolo je globok, skoraj nepremostljiv prepad... Sedanje razmere so nevzdržne! Zato si v interesu tukajšnje šole in sebe samega želim preiti od tod... Če bi bil premeščen na zadnjo hribovsko enorazrednico, nič zato.« — Na podlagi te pismene prošnje je župnik Vovko storil nadaljnje korake. Pošteni javnosti ne bo težko presoditi, če je g. Požar res žrtev tukajšnjih svojih političnih nasprotnikov in sedanje vlade, kakor to zavestno krivično ponavljajo naši neprijatelji. Tem se ne čudimo. Kar znajo, pač znajo! Čudimo se g. Požarju, ki trdi, da ni prošil za premešitev. Kako so že dejali stari Rimljani? »Ko bi bil molčal, bi bil moder.«

Tudi Mačkovci se vežejo z Nemci

K občinskim volitvam v Dragi pri Loškem potoku

Draga, 13. oktobra. Ko takole premišljamo o naših notranjih narodnostnih zadevah, se nam nehotno vsiljuje vprašanje, kako dolgo bodo v naši slovenski občini na krmilu moške, ki so zatajili svojo rodno mater in se izdajajo za pristne Nemce. V dobi naše narodne države se nam je pred leti vsrečevalendarle enkrat nasmejala, da smo v 18 letni dobi imeli samo eno perijodo slovenskega župana. Samo enkrat in potem nič več!

Poleg mnogih problemov, ki nas zadevajo, je tudi ta naša zadeva problem in nič manj važnejši kakor kako drugo odprto vprašanje, ki ga ne znamo ali nečemo rešiti in je rak-rana na našem narodnem telesu.

Pomislite, ali ni to čudno: v občini, ki je slovenska in kjer ni pravih Nemcev, pa dobimo na čelo občine človeka, ki ne drži s Slovenci. Pa ne mislite, da gre za sluzga za to samo »Nemcem«. Je že res, kolikor jih je — namreč »Nemcev« — držijo skupaj, so kompaktni in se pokoravajo svojem edinemu vodji, ali zmagajo jim poklonijo naši Slovenci in skoraj vedno skupina Slovencev iz Novega kota. So to ljudje, ki se ponašajo, če morajo služiti bogatašu, in se jim zdi za malo, ako bi podpirali reveža — Slovence. Kaj bo ta revna para?...

Tako se je dogajalo v preteklosti in tako se

dogaja sedaj! Danes so se združili naši narodni nasprotniki pod krinko Mačkove liste, ki nosi samo ime hrvatskega voditelja, nima pa s hrvatskim gibanjem ideološko nič skupnega. O, saj dobro poznamo naše mačkove! Je to zelo pisana družba, v kateri so zastopane gotovi elementi, tudi taki, s katerimi je dr. Maček prepovedal v splošnem imeti politične stike, in to so propadli JNS-arji in Jeltičevci. Ali ne velja ta prepoved tudi za naše mačkove?...

Ali naj naši volivci dajejo takim kandidatom svoje glasove, da se bo ponavljala ta tragedija večno? Mar nimamo Slovenci katoliških mož, ki zaslužijo naše zaupanje, in je naša sveta dolžnost, da jih volimo. Ali se ne zavedate Slovenci, ki dajete svoj glas mačkovski listi v Dragi, da ne podpirate s tem prav nič hrvatskega narodnega gibanja, pač pa ljudi, katerih cilji so izven meja naše domovine. Ali ne vidite, da se širi v naši slovenski občini nemška propaganda in da se vsi umetno ponemčevanje slovenskega življa? Ne dajte se varati od zapeljivih besed, bodite odločni Slovenci, katerih voditelj je naš dr. Korošec, ki ima za naše ožjo in širšo domovino neprecenljivih zaslug. Samo taki osebi, ki nosi njegovo ideologijo, dajte svoje zaupanje in s tem boste pomagali odvrnati največje zlo, to je: komunizem in pangermanizem. Slovenec.

Naši nasprotniki razburjajo ljudi po deželi z gorostasnimi lažmi. Ne nasedajte jim! Razširjevalce lažnih vesti primite pred pričami za besedo, da bodo lahko prejeli zaslužen kaznen.

Žužemberk zopet zvezan s svetom

Žužemberk, 14. oktobra. Hvala Bogu! smo z veseljem vzkliknili v ponedeljek, ko smo zagledali na našem trgu zopet avtobus. Podjetje Vehovec, ki že več let obratuje v splošno pohvalo in zadovoljstvo potnikov na progi Ljubljana—Polhov gradec, in ki je v letošnji sezoni vozilo tudi na Bled, je začelo te dni obratovati na progi Žužemberk—Stična. Tako bosta Žužemberk s starodavnim, veličastnim gradom in vsa gornjeokrajna dolina, ki je po svoji naravni krasoti gotovo edinstvena na Dolenjskem, sedaj vendar zopet zvezana z ostalim svetom. Prijatelji Dolenjske bodo mogli na udoben in razmeroma cenen način obiskati to dolino, ki jo prepleta s prelestnim, modrozelenim trakom bistra Krke, ob njenih bregovih in na bližnjih gričih pa se svetlikajo kakor biseri bele cerkvice in pisane zidanice, ki so v jesenskem soncu še posebno očarajoče vsele in razigrane! Avtobus vozi vsak dan s Stične ob 9 dopoldne in 20.30 zvečer, iz Žužemberka pa

ob 6 zjutraj in ob 18 zvečer. Podjetnik je tudi vozino zelo znižal, tako da stane sedaj povratna karta za celo progo le 25 Din, dočim je veljala doslej 40 Din. Podjetnemu g. Vehovcu želimo uspeha, potujoče občinstvo pa prosimo, da se avtobusa rado poslužuje in tako omogoči to prepotrebno zvezo naše doline s svetom.

Ob tej priliki pa prosimo pošto direkcijo, da izroči prevoz pošte avtobusnemu podjetju ter tako omogoči, da bodo dobili naši uradi in naše ljudstvo dnevno pošto v roke dve uri prej, kakor pa jo dobivajo ob dosedanjem prevozu s počasnim enovrtnim vozom. Današnji čas in sodobne razmere nujno zahtevajo hitro in točno dostavo vseh poštinih pošiljavk tudi v oddaljene kraje. Prepričani smo, da bo poštna direkcija uvidela upravičenost naše prošnje ter bo sedaj, ko je na razpolago sodobno prevozno sredstvo, zadevo prevoza pošte v naše kraje preuredila po želji in v prid ljudstva.

Nov dom za slepe otroke

Banskega uprava je kupila tovarno elamnikov dr. Stemberger in Mellitzer v Mengšu. Vsa tovarna ima 6 zgradb, od katerih so tri tovarniška polopija, drugo pa etanovanjska hiša in skladišča. Za vsa ta poslopja bo plačala banovina 730.000 Din in bo porabila obstoječe stavbe za nastanitev Zavoda za slepe otroke, ki je dosedaj gostoval v Kočevju v nad vse neprimernih prostorih. Čez zimo bo tehnični oddelek banske uprave izdelal vse potrebne načrte za primerno preureditev poslopja. Načrti bodo obsegali preureditev zgradb v šolo in zavod za slepe, za kar so zgradbe zelo primerne. Spomladi bo začela banovina s preureditvenimi gradbenimi deli, ki bodo do prihodnje jeseni že dokončana. Ker tak zavod potrebuje tudi vrtov, ki jih svet, na katerem stoji sedanja tovarniška poslopja, nima, je banovina že poskrbela, da bo mogla dobiti v bližini zavoda potrebna polja in vrtove v najem. S tem bo omogočeno pravilno in uspešno delovanje zavoda za slepe otroke, ki v Kočevju ni mogel dobro uspevati.

Ivan Gašperlin — 70 letnik

Danes pred 70 leti se je rodil v vasi Luže, občina Senčur pri Kranju gosp. Ivan Gašperlin, oficijant mestnega magistrata v Ljubljani nad vse vestno in v zadovoljstvo vseh svojih predpostavljanih. Od 1928. leta uživa svoj zasluženi pokoj in posveča vse svoje moči svoji družini. Čil in krepak

praznuje danes naš zvesti, dolgoletni naročnik sredi svoje družine svoj jubilej. Dovolimo naj bo tudi nam, da ob 70 letnici izrazimo iskreno željo, da bi dočkal g. Gašperlin še mnogo jubilejev in mu ključemu: Bog ga živi!

Spremembra načrta Jadranske ceste

O načrtu za zgraditev moderne avtomobilske ceste Ljubljana—Sušak je »Slovenec« *že izčrpano poročal. Po tem načrtu bi šla ta cesta iz Ljubljane po sedanji lžanski cesti, od koder bi naprej zavila v Turjaške hribe. Od vseh gradbenih del na celi progi od Ljubljane do Sušaka je bila najbolj nevarna proga, ki je šla čez Ljubljansko barje. Zaradi tega so se v letošnjem poletju opravila na sedanji lžanski cesti številna poizkusna vrtnanja, ki so dokazala, da je ponekod pod cestro trdna nosilna plast šele v globlini 14 do 17 m. Betonsko avtomobilsko cesto bi bilo kaj težko zgraditi na tako nesolidno podlago, kakor je Ljubljansko barje. Zato bi bilo treba vse močvirne plasti odstraniti, kar bi se najhitreje uspelo z modernim načinom razstreljevanja. Stroški bi zaradi tega samo za odsek ceste na barju narasli najbrž v ogromne višine. Ker na druge načine ne bi bilo varno tvegati gradbe betonirane ceste čez barje, je na predlog načelnika tehničnega oddelka banske uprave g. ing. Skaberneta odločil g. ban dr. Marko Natlačen, naj se izdela načrt, po katerem se bo Jadranska cesta barju umaknila. Po novem predlogu bo šla Jadranska cesta vzdolž ob Dolenjski cesti, nekako ob robu barja do Škofljice, kjer bo zavila čez Pijavo gorico proti dosedanji smeri Jadranske ceste, na katero se bo priključila v gričih za Igom.*

Nova smer bo za kake 4 do 4.152 km daljša od prvotne smeri čez barje. Bo pa vsekakor še vedno mnogo cenejša, kakor pa količkaj solidna zgradba ceste čez barje. Nova smer se bo seveda umaknila železniški progi, tako da bodo odpadli trije nadvozniki čez progo. Te tri nadvoze bi bilo namreč treba zgraditi, če bi šla Jadranska cesta točno ob sedanji že obstoječi Dolenjski cesti, ki vodi iz Ljubljane proti Škofljici. Posebna prednost nove smeri proti prvotni čez barje obstoji tudi v tem, da bodo na cesti lahko priključene vse vasi ob robu barja, ki bi sicer s cesto ne imele nobene zveze. Tehnični oddelek banske uprave bo za to novo smer v čim krajšem času opravil potrebne meritve in izdelal vse načrte, tako da zaradi tega pri izdelavi podrobnega načrta za to cesto ne bo nastala nobena zamuda.

Rešitev Suhe krajine:

Vodovod za Suho krajino se bo gradil

Razpis vodopravne obravnave - Najprej vodovod do Ambrusa

Od vsega notranjskega in dolenjskega Krasa trpi prav gotovo najhujše pomanjkanje vode Suha krajina na Dolenjskem, ki nima nobenega vodovoda in še prav malo slabih in nezadostnih kapnic. Povsod drugod po Krasu, ki v poletnem času našemu kmetu zaradi pomanjkanja vode greni delo in zmanjšuje pridelek, se najdejo še vedno posamezni izviri, ki tudi v največji vročini popolnoma ne usahnejo. Če pride suša in se izpraznijo kapnice, tedaj kmečko prebivalstvo dovaža vodo iz takih studencev. Zaradi tega nastane sicer zamudno delo, vendar se naš kmet s pogumom loti še večjega dela, vztraja in končno premaga vse težave, ki mu jih prinaša narava. Če pa zadene visoko planoto Suhe krajine suša, tedaj niso uničeni le poljski pridečki, ampak zapade tudi prebivalstvo in živina v neznošno trpljenje. Prebivalci Suhe krajine na vsej planoti ob suši nimajo niti enega pomembnega izvirka in edina voda, ki si jo morejo preskrbeti, tako sebi za pijačo in kuho, kakor tudi za napajanje živine teče par sto metrov globoko pod planoto v globoko zarezani strugi Krke. Takrat, ko upade voda v kapnicah, se začne pravo mučeništvo Suho-krajincev. Naložiti morajo sode na vozove in vpreči vanje svoje voliče ter iti po vodo. Nekaterim prebivalcem se vleče pot 3 do 4 ure, preden pridejo do struge Krke, kjer natočijo vode v eode. V temni noči že odpeljejo na pot in pripeljejo šele drugi dan ob največji solčni pripeki domov v sodih od solnca prekuhanu in neokusno vodo Krke, ki je zanje dragocena pijača. V teh krajih se je celo živina navadila na slabo in mlačno vodo tako, da potem, ko po dolgi poti pripelje do Krke, ne mara niti piti hladnejše vode iz Krke. Pač pa živina kasneje, ko pripelje kmetu sode z vodo na domačijo, vsa žejna komaj čaka, da ji kmet natoči gorko vodo iz sode, ki jo popije toliko, da se zaloga vode kaj hitro posuši.

Velikanski načrt

Ze dolga leta se bore Suhokrajinci za to, da bi dobili vodovod, ki bi jih rešil strašnega poletnega trpljenja in boja za vodo. Ker v Suhi krajini zaradi kraškega sveta ni niti stalnih izvirkov, niti talne vode, je tudi zgradba vodovoda naletela v Suhi krajini na izredne težave. Po vseh dolgotrajnih poizkusih in premišljevanjih, kako bi bilo mogoče zgraditi najprimernejši vodovod za Suho krajino, je državni Higijenski zavod, ki ima med drugim tudi to važno nalogo, da z načrti omogoča oskrbo krajev z dobro pitno vodo in pospešuje graditev vodovodov, izdelal načrt, ki bo oskrboval vso Suho krajino s pitno vodo. Načrt vodovoda obsega oskrbo vse Suhe krajine z vodo in predstavlja zaradi tega enega največjih in najrazsežnejših vodovodov v Sloveniji. Temu primerni so seveda tudi gradbeni stroški, ki bodo dosegli skoraj 30.000.000 Din.

Nevarnost radi pomanjkanja sredstev

Prav ta velika vsota pa je hkrati tudi nevarna ovira, ki bi utegnila zavleči gradnjo tega vodovoda, ki je prav gotovo v Sloveniji najbolj potreben. Dokler ni bilo rešeno vprašanje, odkod vzeti denar, ni bilo mogoče misliti na to, da bi rešili Suho krajino njenega trpljenja. Država je sicer dala iz svojega 50 milijonskega posojila za vodno oskrbo Sloveniji nekaj nad 2.500.000 Din in od

Kamnik

Boj za Podgorje in Tunjice. To je završalo te dni po Kamniku. Pomislite! Podpise pobirajo za priključitev Podgorja in Tunjic h kamniški občini. Koj je bil včeraj Kamnik poplavljen z letaki s sledečim pozivom: »Pripravlja se napad na samostojnost občine Kamnik. Vaše podpise hočejo, da se Tunjice priključijo h Kamniku. Kamničani, odklonite vsak podpis za to priključitev, ker bi ta pomenila težko škodovanje interesov mesta Kamnika.« Letak je brez podpisa, kljub temu pa vsak otrok v Kamniku ve, v kateri kuhinji je bil skuhan. O priključitvi se je že lani vnela velika debata na občinskih sejah in občinski odbor je odklonil želje okoljskih občin, ki so se s podpismi skoraj soglasno izrekle za priključitev h Kamniku. Prav tako je obč. odbor na isti seji odklonil predlog zastopnika manjšine dr. Vidica, da se priključijo mestu vsaj Podgorje, ki imajo v Kamniku Cerkev in šolo, občino pa v Komendi. Meščani so imeli v tem času dovolj prilike, da iz živahnih gostilniških debat in časopisnih polemik ustvarijo svoje mnenje, pretehtajo razloge za in proti priključitvi, in se potem objektivno izrazijo o tem vprašanju, ki je gotovo velikega pomena za bodočnost našega mesta. Kar prepuštimo to stvar našim meščanom, oni bodo že vedeli, kako in kaj. Sicer so pa gospodje, ki so na seji tako vneto odklanjali priključitev Podgorja h Kamniku, sami krivi, da je prišlo do pobiranja podpisov. Ze davno bi bila lahko ta stvar urejena in ne bi bilo treba s podpismi povpraševati naših meščanov za mnenje.

Jesenice

Kadar sila je velika: Volilna borba za občinske volitve dobiva vsak dan vidnejše lice. Nasprotniki si izmišljajo vsakovrstne trike, s katerimi skušajo pridobiti zase simpatije jeseniških volivcev. Tako na primer so raztrabili po tovarni med delavstvom vest, da naša kandidatna lista ni potrjena, da jo je sodišče razveljavilo. V koliko je to res, je razvidno iz našega včerajšnjega poročila. V poročilu stoji črno na belem, da je lista potrjena in prva izmed vseh, ki bodo stopile pred ljudsko sodbo. Druga laž, ki jo vzdržujejo nasprotniki, pa je ta, da bo velika večina katoliškega delavstva, organiziranega v strokovni organizaciji Jugoslovanske strokovne zveze, šla za listo, ki je zvezana z marksističnimi priganjci. In vendar je res, da se baš iz teh vrst čujejo močne pritožbe nad »katoliškimi deserterji« *in bo šla večina našega delavstva za našo listo.*

tega določila 350.000 Din za vodovod v Suhi krajini. Ta vsota pa je premalenostna, da bi bilo mogoče z njo doseči že kak večji uspeh, ki bi izboljšal dosedanje vodno oskrbo Suhe krajine.

Vodovod — banovinsko podjetje

Da pa ne bo ostalo samo pri načrtu in da se bo tudi vprašanje vodovoda v Suhi krajini premaknilo z mrtve točke, je g. ban dr. Marko Natlačen odredil, da naj okrajno načelstvo v Novem mestu najkasneje do konca meseca oktobra razpiše vodopravno obravnavo za tako zvani višinski pas suhokrajinskega vodovoda. Ker pa zaradi siromašnosti prebivalstva v Suhi krajini, ki na kraških tleh pridelala komaj toliko, da živi iz rok v usta, ni mogoče računati na znatnejše prispevke občin, je rešil gosp. ban tudi vprašanje denarnih sredstev za zgradnjo prvega dela vodovoda. Gosp. ban dr. Marko Natlačen je namreč odločil, da se bo zgradil vodovod glede na siromašnost prebivalstva kot banovinsko podjetje.

Najvažnejše — najprej!

Prvi del vodovoda, za katerega bo že ta mesec razpisana vodopravna obravnavo, obsega tako zvani višinski pas, ki bo vodil pitno vodo na planoto. V tem delu je obseženo zajetje studenca Globočec na desnem bregu Krke pri Zagradcu ter zgradba zadostnih rezervuarjev in čistilnih naprav. Istotam bo zgrajena tudi močna črpalna naprava, ki bo črpala vodo iz nizko ležeče doline Krke na visoko planoto Suhe krajine. Prva gradbena dela bodo obsegala vse te zgradbe in napeljavo do vasi Ambrus. Stroški za ta dela bodo znašali okrog 2 do 3 milijone dinarjev. Izpeljava tega gradbenega načrta bo pomenila za Suho krajino velikansko olajšanje, že samo s tem, da bo v Ambrusu vedno na razpolago dovolj tekoče pitne vode in vedno polnih napajališč za živino, kmetom ne bo več treba voziti vso dolgo pot s planote do struge Krke in zopet navzgor. Najhujše trpljenje bo odpravljeno in se bo časno omililo le na razvažanje vode po planoti. Seveda je jasno, da se bo postopoma razpredlo vodovodno omrežje po vsej Suhi krajini, ki bo tako v teku let končno vendarle rešena strašnega pomanjkanja vode.

Prepričani smo, da bo banovinsko podjetje suhokrajinskega vodovoda, tako po svojem nad vse socialnem namenu, kakor tudi po narodno-zdravstvenem pomenu postalo sicer ne dobičkonosno podjetje, a vendar podjetje, ki ga bo vsa Suha krajina z velikansko radostjo pozdravila s hvaležnostjo v srcu do vseh, ki so omogočili olajšati življenje našemu revnemu dolenjskemu kmetu. Banovina pa je s tem ponovno dokazala, da se globoko zaveda vseh socialnih nalog, ki jih ji zastavlja njen program za procvit in dobrobit Slovenije.

Elegantno oblači cenjene dame

modni atelje **Anka Pučnik**

Ljubljana - Šelenburgova ulica št. 1
Brezhibni kroji in delo

Dva požara v mariborski okolici

Maribor, 14. oktobra. V nocojšnji noči je v mariborski okolici kar dvakrat gorelo. Prvi požar je izbruhnil okoli pol 10 zvečer v Dogašah na gospodarskem poslopiju posestnika Silvestra Kalčiča. Prvi so prihiteli na pomoč domači gasilci, za njimi še gasilska četa s Pobrežja, nato pa gasilci z Brezja in od Sv. Miklavža na Dravskem polju. Sednji niso več stopili v akcijo, ker je bila nevarnost odstranjena. Iz gorečnega poslopija so še rešili živino, ostalo pa so plameni uničili. Škoda znaša okoli 30.000 Din. Kako je požar nastal, se znenkrat ni dalo ugotoviti. Komej so se pobrezki gasilci vrnili domov ter utrujeni legli k počitku, že so morali ponovno na delo. Ob triletni na 1 je izbruhnil požar pri posestniku Simonu Krasniku. Tudi pri njem je nastal ogenj na gospodarskem poslopiju. V nevarnosti je bila tudi mizararska delavnica in podstrešno stanovanje. Domači gasilci so požar hitro lokalizirali. Tudi mariborski gasilci so prihiteli na pomoč in pridno pomagali. Škoda znaša 15.000 Din. Tudi tu se vzrok požara ni dal ugotoviti.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« *grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« *voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.**

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Savinjska dolina

Z današnjim dnevom je začela pošiljati uprava »Slovenca« *nekaterim Savinjanom »Slovenca« *na ogled. Poslala ga je samo onim, o katerih je vedela, da se zanimajo zanj, in onim kmetom, ki so ga v poletju zaradi svoje obilne zaposlenosti opustili. Mnogi izmed teh so ga gotovo že mislili naročiti, tako smo jim le olajšali naročanje. Upamo, da bodo zadovoljni ter nam bodo v kratkem času poslali naročnino. Vsi oni pa, ki iz kakršnegakoli vzroka ne nameravajo biti naši naročniki, naj nam list takoj vrnejo. — Prijatelji »Slovenca«, ki ne morejo naročiti dnevnega »Slovenca«, naj naročijo »Slovenski dom« *ali pa »Ponedeljskega Slovenca«, ki ga lahko kupijo pri naših krajevnih zastopnikih. — S svojimi naročili se lahko Savinjančani v vseh zadevah, ki se tičejo uprave »Slovenca«, obračajo tudi na Kmetijsko zadrugo v Braslovcah, kjer se lahko oddajo tudi plačila proti pravičnim potrdilom.***

Polovica obligacijskega posojila vpisana

V sredo je bil četrti dan vpisovanja novega 6 odstotnega obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske, ki se je začelo vpisovati v soboto 10. t. m. Dosedaj je skupno podpisanih skoraj 10 milj. din, kar pomeni, da je bila v prvih štirih

dneh vpisana skoraj polovica skupne vsote 20 milj. din. Danes je bilo veliko vpisov malih vlagateljev, bilo pa je tudi mnogo vpisov v gotovini. Tudi vpis v gotovini daje lepe rezultate.

Izredna vinska letina v Banatu

Jutranji list poroča iz Novega Sada, da bo v 10 dneh končana v Vrhu trgateg, če bo vreme količkaj povoljno. Število kupcev je znatno ter se plačuje za mošt že sedaj 50—80 par za liter, tako da bo vino stalo okoli 0.75—1.20 din za liter. Tako poceni vino z 10—11 stopinjami se bo dobilo samo v Banatu. Računa se, da bo okolica Vrha dala okoli 1500 vagonov vina, kar je najvišji pridelek v zadnjih 5 letih. Izredno dobra je tudi letina v Iloku in Sremu. Pridelek je tako obilen, da vinogradniki nimajo dovolj sodov za novo vino, ker so tudi stare zaloge neprodane. Zato nudijo grozdje po neverjetno nizkih cenah od 0.80 do 1.75 din po kakovosti, toda kupcev vseeno ni. Pota so namreč radi dežja zelo slaba in je dovoz zelo otežkočen.

Iz Slavonskega Broda poročajo, da je trgateg v tamošnji okolici že skoraj končana. Vinogradniki so se požurili, da potrgajo grozdje zaradi nestalnega vremena. V nižinah je trgateg dala slabše uspehe, zadovoljiv pa je v višjih legah. Odstotek sladkorja v moštu znaša 17—19. Cene mošta pa se gibljejo med 1.50—2 din za liter.

Naše stališče do valutnega sporazuma

Na seji druge komisije Zveze narodov, ki je razpravljala tudi o posledicah valutnega sporazuma med Francijo, Anglijo in Ameriko — ta sporazum je dobil sedaj še novo potrdilo v pripravljenosti Amerike intervenirati z oddajami zlata — je povedal naše stališče do tega sporazuma tudi član naše delegacije za Zvezo narodov, g. dr. Andrej Gosar. Njegova izjava je bila naslednja:

»Jugoslovanska delegacija je sprejela z veliko pažnjo in simpatijami zanimivo in koristno diskusijo v drugi komisiji Zveze narodov o gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki zavzemajo v našem današnjem življenju najvažnejše mesto.

Jugoslovanska vlada bo srečna, da sodeluje v mednarodnem prizadevanju, katerega cilj je postopno normaliziranje in zboljšanje mednarodnih gospodarskih odnosov. Popolnoma se zaveda težkoč, ki so nasprotno hitremu normaliziranju trgovinskih odnosov, pa tudi splošnih gospodarskih in finančnih odnosov med narodi. Jugoslovanska vlada se ne bo obotavljala, da se pridruži naporom, ki so potrebni za doseg tega cilja. Sporazum, sklenjen med tremi velesilami, ko tudi izjave, ki so bile podane v drugi komisiji, smatra kot srečen začetek aktivnega in razvitega gospodarskega sodelovanja med državami, ki imajo ta cilj, da se pride do pravične rešitve težkih problemov, katerih nadaljnje trajanje pomeni veliko breme za današnje gospodarsko življenje celih narodov.

Na koncu bi jugoslovanska delegacija hotela še podčrtati, da ima vse, kar se tiče splošnega gospodarskega položaja tem večji pomen za jugoslovansko vlado z ozirom na napore, ki jih dela

v okviru Male zveze, da doseže ožje gospodarsko sodelovanje v srednji Evropi za dobro vseh držav, ki so zainteresirane na tem vprašanju.

Italijanski kliring

Kakor smo že včeraj poročali, je Narodna banka odredila, da se za blago uvoženo do 1. oktobra iz Italije plačuje po prejšnjih določilih o plačilnem prometu med obema državama. Iz okrožnice Narodne banke posnemamo še naslednje podrobnosti:

Dolgovanja, ki se glase na druge valute razven na dinarje in lire, se bodo izpremenila v Jugoslaviji v dinarje, v Italiji pa v lire, po uradnem tečaju beograjske borze, odt. borze v Rimu na dan pred vplačilom.

Dolžniki se oproste svojih obveznosti šele tedaj, ko preime upnik neokrnjen znesek svoje terjatve. Naknadna izplačila, katere bi moral dolžnik eventualno vršiti, se bodo tudi izvedla v kliringu.

Dalje je dana možnost za zasebne kompenzacije na podlagi dovoljenj Narodne banke in Istituto Nazionale.

Za blago uvoženo iz Italije pred 1. oktobrom 1936 se plača 50% z vplačilom v kliring po tečaju 355.40, drugih 50% pa z nakupom kliringških nakaznic na borzi.

Pooblaščen zavodi morajo predložiti posebne sezname za vplačila, ki se nanašajo na blago uvoženo pred 1. oktobrom, pri čemer morajo označiti način plačila 50 plus 50%. Posebne sezname pa morajo predložiti za blago uvoženo po 1. oktobru. V konsignacijah naj se oddvoji tečaj od prima, tako za prvih kot drugih 50%.

Ceški kliring

Dodatno k našemu včerajšnjemu poročilu o plačilu blaga, ki je uvoženo iz CSR. Namesto prejšnjega tečaja 100 Din:71.332 čsl. kron je sedaj tečaj 100 Din 84.909 čsl. kron.

Blago, uvoženo v Jugoslavijo pred 12. oktobrom se plača 50% po tečaju s primom od 180.14158 za 100 čsl. kron, drugih 50% pa po novem tečaju.

Francija bo uvažala pšenico

Pariz, 11. oktobra. Po letih znatnega presežka v pšenici na Francoskem je letos prvič računati na manjši pridelek pšenice, kar bo povzročilo, da bo morala Francija uvažati pšenico. Zadržna leta je znašal pridelek pšenice v Franciji: 1931—1935 71.9, 90.8, 98.6, 92.1 in 75.9 milj. met. stotov, letos pa cenijo letino na 67.5 milj. met. stotov. Od prejšnjih letin je na razpolago še okoli 10 milj. met. stotov. K temu je treba prišteti še uvoz okoli 1 milj. stotov iz severnoafriških kolonij, kar pa vse skupaj ne bo zadostovalo za kritje potrebe, ki znaša 80 milj. stotov letno. Vsekakor je računati, da bo letos Francija uvažala pšenico. Danes so za domačo pšenico v Franciji določene cene 141 fr. za 100 kg, katere cena se vsak mesec zveša za 1 fr.

Borza

Dne 14. oktobra.

Denar

Na naših borzah funt nadalje popušča. Tako je danes na ljubljanski borzi popustil na 247 blago brez povpraševanja. Na zagrebški borzi je beležil 245.86—247.46, na beograjski pa na 245.85—247.45.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi narastel na 8.60—8.70, na zagrebški borzi pa je popustil na 8.58—8.63, na beograjski pa je beležil 8.55 do 8.65.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30 denar, v Beogradu 31.15—31.85.

Nemški čeki zopet popuščajo ter so beležili danes v Ljubljani 13.90—14.10, za sredo novembra 13.55—13.75, za konec novembra 13.50—13.70, za sredo decembra 13.40—13.60, v Zagrebu 13.85—14.05, za konec oktobra 13.6750—13.8750, za sredo novembra 13.51—13.71, za konec novembra 13.5050—13.7050, v Beogradu 13.8427—14.0427.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2307.66—2322.26
Berlin 100 mark	1738.02—1751.90
Bruselj 100 belg.	728.95—734.01
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	216.34—218.39
Newyork 100 dolarjev	4301.01—4337.32
Pariz 100 frankov	202.16—203.60
Praga 100 kron	152.94—154.04
Trst 100 lir	227.44—230.52

Promet na beograjski borzi je znašal brez kompenzacij 2.291.000 dinarjev.

Curih. Beograd 10, Pariz 20.29, London 21.30, Newyork 435, Bruselj 73.15, Milan 22.90, Amsterdam 231.50, Berlin 174.75, Dunaj 72.50, Stockholm 109.80, Oslo 107, Kopenhagen 95.10, Praga 15.35, Varšava 81.50, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.395, Buenos-Aires 1.215.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 82—83.50, agrarji 48.75—49.75, vojna škoda promptna 365—370, begl. obv. 67.50—70, 8% Bler. pos. 86—87, 7% Bler. pos. 76—77, 7% pos. DHB 89—90, Trboveljka 180—190.

Zagreb. Drž. papirji. 7% invest. pos. 82.50 den., agrarji 48 den., vojna škoda promptna 368—369 (365, 372), begl. obv. 68.50 den., 8% Bler. pos. 86—86.50, 7% Bler. pos. 76—76.50 (76.77). — Delnice. Priv. agr. banka 201—203 (205), Trboveljka 182—185 (182), Oslj. slad. tov. 135 den., Gutmann 60—70 (60).

Beograd. Drž. papirji. 7% invest. pos. 84.50 den. (84), agrarji 49.50 bl. (49, 49.50), vojna škoda promptna 368—369 (370, 368.50), begl. obv. 68.50—69.25; 66.50—67.75 (67), 7% Bler. pos. 75.50—76 (76), 7% pos. DHB 90—91, 7% stab. pos. 84 bl. — Delnice. Narodna banka 6900—7100, Priv. agrarna banka 198—200 (200, 198).

Dunaj, 14. oktobra. Borza je danes bila mirna pri prijazni tendenci. V kulisi so bili v začetku zabeleženi skoro izključno višji tečaji, kasneje pa so nekateri popustili, tako da so bili ob zaključku nenotni. Nadalje so bile čvrstše nekatere delnice elektrotehničnih in monterskih družb. Naložbeni trg je bil slabši. Notirali so (v oklepajih včerajšnji

Da, treba je mnogo truda, predno se to dovrši. Tako precizno delo tudi zahteva bistro oko in brezhibno razsvetljavo.

Iskreno točno delo pri žarnici

Tungsram

MITKA V DVOJNI VIJAČNICI

KULTURNI OBZORNIK

Zbornik znanstvenih razprav

XII. letnik.

Medtem ko je »Slovenski Pravitnik«, ki ga izdaja društvo »Pravitnik« v Ljubljani, po svoji vsebini namenjen predvsem pravniku, ki radi dnevnega dela potrebuje svetlovalca, je »Zbornik znanstvenih razprav« torišče, ki posreduje publiciteti znanstvenega udejstvovanja profesorjev pravne fakultete.

Prvak je za leto 1935—36 izšel XII. letnik na 268 straneh, ki po svoji vsebini kakor tudi obsežnosti kaže napredek kljub težkim gospodarskim razmeram, s katerimi se je izdajatelj boril.

Lani umrlemu bivšemu vseučiliškemu profesorju Mihajlu Jasinskemu je prof. dr. Janko Polc napisal tople posmrtno besede ter podal pregled njegovega dela. V nasprotju z drugimi ruskimi učnjaki — izseljenci se je Jasinski pri nas bavil z našo domačo jugoslovansko pravno zgodovino. — (Knjigo krasi pokojnikova slika.)

Profesor dr. M. Škerlj objavlja »Načrt združnega zakona«, za katerega vlada pri nas, ko imamo v državi kar štiri združne zakone, veliko zanimanje. Ti pokrajinski zakoni so zastareli in ne ustrezajo zahtevam sodobnega združnega gibanja. Sedanji načrt, ki ga je vlada predelanega predložila narodni skupščini, je l. 1931. izdelala Glavna združna zveza. Zakonski predlog je v splošnem skrbno sestavljen in vsebuje veliko res koristnega in dobrega. Pisec navaja tudi njegove slabe strani in predlaga zboljšanja.

Zelo zanimiv je sestavek prof. dr. M. Dolenca o pravnih razmerah v Brežicah od l. 1585 do 1651. Snov mu je dal poliant zapisnikov, ki so že bili v neki trgovini namenjeni za ovijalni papir, pa jih je pred 55 leti rešila smrti Zanita Kreulitsch. Iz njega črpa prof. Dolenc sliko pravnih razmer v mestecu, ki je bilo okrog in okrog obdano s slovenskim prebivalstvom, v času protestantskih vplivov na slovenski narod. Prihaja do zaključka, da se je moralo v tisti dobi tudi na brežiškem magistratu razpravljati v slovenskem jeziku.

OBRITNA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE D. D. ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

Delniška glavica Din 75.000.000—
Udeležba države Din 30.000.000—

PODRUŽNICA V LJUBLJANI
GAJEVA ULICA št. 6

Račun pri poštini hranilnici št. 14003

Telefon št. 20-30

sprejema na obrestovanje

vsaki čas razpoložljive vloge na tekoče račune po 3%, na vložne knjižice po 4% na leto; vezane vloge na tekoče račune in na vložne knjižice: na 3 mesečno odpoved po 4 1/2% in na 6 mesečno odpoved po 5%. Obresti se pripišejo glavnici 30. junija in 31. decembra.

Stare in nove vloge so vlagateljem na razpolago brez vsakih omejitev. Za nalaganje denarja zahtevajte poštne položnice.

V GLOBOKI ŽALOSTI SPOROČAMO, DA NAS JE NAŠA DOBRA IN LJUBLJENA SOPROGA, MATI, SESTRA, BABICA IN TAŠČA, GOSPA

MARIJA LAVRENCIČ ROJ. OBREZA

V TOREK, DNE 13. OKTOBRA, V 75. LETU STAROSTI ZA VEDNO ZAPUSTILA. POGREB NEPOZABNE POKOJNICE BO V CETRTEK, DNE 13. OKTOBRA OB (17. URI) PETIH POPOLDNE IZPRED POKOPALISKE CERKVE PRI SV. KRIZU.

LJUBLJANA - POSTOJNA, DNE 14. OKTOBRA 1936.

JOSIP LAVRENCIČ, SOPROG.

MICA PEHANI, HČI. ZOFIJA SERKO ROJ. OBREZA, SESTRA. TANJA, NADA, BORUT ZERJAV; MARKO, UČKA, ANDREJ, METKA, ALENCICA LAVRENCIČ; PETER, ZIZA IN BREDA PEHANI — VNUKI. UNIV. PROF. ING. IGO PEHANI, ZET. MERY IN ANNY LAVRENCIČ, SINABI — TER VSE OSTALO SORODSTVO.

Kako izdeluje Moskva tanke-velikane

Nemški inženjer F. je bil leta 1930 za strojnega inženjerja v Rusiji. V resnici so pa zahtevali od njega, da gradi tanke. Štiri leta je delal v ruskih orožarnah, dokler se mu ni posrečilo uiti v Nemčijo. Tu je nekaj njegovih podatkov.

Aka. »V Leningradu vas bo na kolodvoru pričakoval avto s številko 3525. Naročeno mu je, da vas takoj odpelje na službeno mesto.«

Kolikor sem bil dotlej doživel in preizkusil zanikrno in neverjetno birokracijo moskovske zveze industrijcev, nisem prav nič verjel temu sporočilu. Toda — avto in nek. mož GPU sta me res čakala na kolodvoru. Strašanska je bila ta vožnja v lahkem površniku sredi ruske zime! Na obzorju tvornica! Vojaki z nasajenim bajonetom pred vrati, ki so se koj odprla. Neprijetno mi je. Straže, straže, same straže. Velikanske stavbe sredi starih podrtij: velepodjetje »Boljševik«.

Teden dni so me pustili, da sem hodil po tvojcah, seveda sem imel neštivilne propustnice v žepih. Nato so me pozvali, naj napišem poročilo o vsem, kar sem videl. Povem, da je podjetje popolnoma zanemarjeno. Tri dni je vse razburjeno radi tega. Pokličijo me v vodstveno pisarno. Same »glave« GPU, kot sem zvedel. Surovi obrazi, brezobzirni ljudje, a bistrega uma. »Pregledali smo vaše poročilo. Vaši podatki so točni...« Molk. Premotrijo me. Nato: »Tanke boste sestavljali za nas. Vse, kar je treba, dobite.«

Tanke ponarejamo.

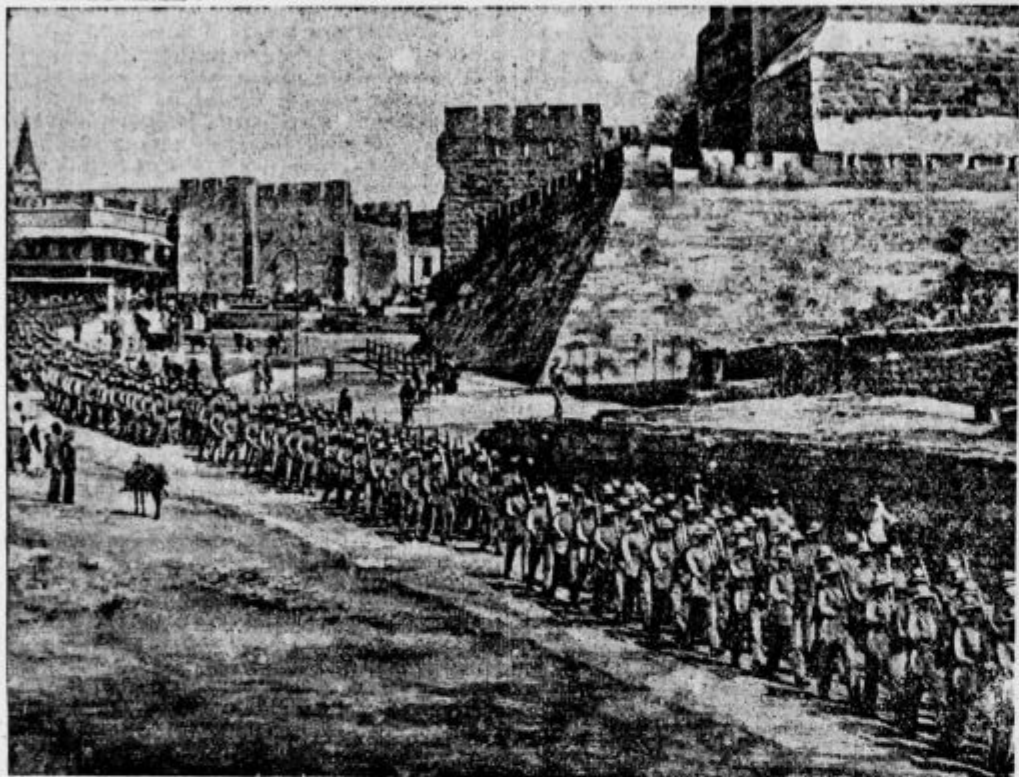
Kmalu sem spoznal, česa so Sovjeti zmožni, ko delajo za oboroževanje. »Modeli so v Vojni aka-

in imajo samo inozemske stroje. Tu so izdelovali srednje in težko topništvo, letalske motorje in oklopne plošče. Delavci so bili sami komunistični zaupniki, ki jih spet nadzirajo prav prebrisani člani GPU. Nikoli ne sme biti v tem podjetju, kjer so elitni obratniki Sovjetov, kakšnega zadružniškega duha ali tovarištva. Noben delavec ne sme biti tukaj delj ko pol leta, ali največ eno leto. Kar iznenada ga prestavijo, kar čez noč! Nihče ne ve, ali ni njegov sosed vohun zloglasne GPU. Vsakršna beseda je nevarna. Delajo na vso moč, iztisnejo zadnjo srago iz človeka. Murmanska obala ali nagrada! Nagrade so pa jako visoke.

»Tu je treba delati!«

V »Boljševiku« zaslužijo strokovni delavci po 300 do 1000 rubljev na mesec; navadni delavci dobijo le po 75 rubljev in kaj je to sprito tega, da stane funt presnega masla kar — 25 rubljev! Največ konstruktorjev in strokovnih delavcev je pred vojno in po njej delalo po prvovrstnih inozemskih delavnicah. Če se je kak stroj kaj pokvaril, je dotični delavec izginil čez noč! Pravili so mi o neki tvornici, kjer so delavstvo premenjali po 5 do 6 krat na leto! — Tedaj je gradila GPU prekop od jezera Ladoga do Belega morja. Za ta prekop je dalo na deset tisoče ljudi svoje življenje. In veliko teh je bilo iz podjetja »Boljševik«. Za orožarno so imeli posebno GPU podjetje za preskrbo z živili in tudi s sadjem, ki ga tedaj v Leningradu niso imeli. Tvornica »Boljševik« je bila prav svoje vrste v državi: imela je posebno vojašnico, izbrano vojaštvo, svoje moštvo GPU in svoj konzum.

»Politikujete lahko zunaj, tukaj je treba delati.« je Vorošilov že leta 1930 nahrnil naše vodstvo.

Anglija v Palestini. Škotske čete na jeruzalemskih cestah, pred trdnjavo, so nastopile radi nemirov.

demiji v Moskvi. Takoj se peljite tja!« Seveda se nisem peljal sam. Odslej sem imel zmeraj senco v osebi neke tolmačke, ki je imela tudi to nalogo, da me je morala prepričevati o krasoti Sovjetov. Nehvaležna naloga! Angleški vzorec Wippet, pa Fiat, Ruski - Renault, Cardan Lloyd in ameriški, urni Christie so stali v dvorani lepo v vrsti. Kasneje so dobili najnovejši angleški tank Vicker, dasi je bila zgodba o njegovem prevozu v Rusijo precej temna. Slišal sem nekaj o »prevzemu na morju pri Teneriji in o prevozu v Odeso.« Nato je GPU nastavila 50 konstruktorjev in inženjerjev. Naročeno jim je bilo, naj ponaredijo tanke po teh vzorcih. Vsakdo pa je vedel, da je na eni strani visoka odškodnina, na drugi pa prisilno delo v večnem ledu ob Murmanski obali. Ponaredili so celo izborni angleški motor Sidley-Puma in so zgradili deset poskusnih vzorcev. Kmalu jih je soseščnje podjetje »Vorošilov« v Aleksandrovskaj naredilo v serijah. Prav tako so izdelali v serijah francoske tanke Renault, ki so jih Sovjeti jako izboljšali, ko so dodali ameriško zavorno verigo in še druge spremembe.

25 ton ni zadostna teža.

Sredi obrata »Boljševik« je stalo velikansko, petnadstropno, novo poslopje. V njem pa velikansko skladišče najboljših strojev za izdelovanje orodja iz Nemčije, USA, Anglije, Francije itd. Vse nanovo doposlano. Smel sem si izbrati, kar sem potreboval. Takoj so mi dali izborni konstrukcijsko delavnico in veliko delavnico z izbranimi strokovnimi delavci. — Čez 9 mesecev — je bil preizkusni 25 tonski tank TG1T/2 narejen, — ki ni bil narejen po vzorcu drugih. Ta tank, ki sem sam naredil načrt zanj, je imel hitrost 42 km, dvigal se je za 35 stopinj, imel je top kalibra 76 mm in 37 milimetrske zaščitni top, 5 težkih strojnih pušk, aparat za sprejemanje radio poročil, 20 milimetrske oklep in 5 moč posadke. Tank so preizkusili vprico maršala Tuhačevskega in ministra Vorošilova. Navzlic temu ga niso izdelali v serijah, ker je došlo povelje, naj na podlagi tega načrta napravimo 30 tonski tank — TG3T/29.

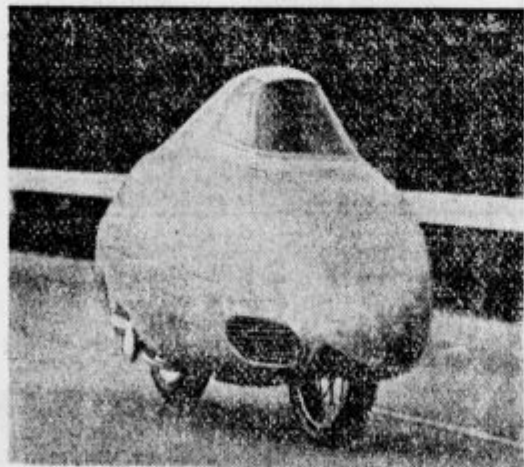
Sleherini inženjer, ki ne pozna boljševiškega načina dela, se bo nasmehnil spritno take naloge. A v Sovjetiji je povsem kaj drugače, če delaš za vojno industrijo ali pa za navadno. V podjetju »Boljševik« so nastavljeni samo strokovni delavci

Milijoni so tedaj od lakote umirali, a za vojaštvo in oboroževanje je bilo vsega dovolj: najdražji inozemski stroji in vsa živila. Delavci so dobivali boršč, to je ruska zelenjadna juha, slab kruh in prekajene ribe. Casih so dobivali še paradižnike in kake sladkarije, ki jih celo ruski delavec ne more pogrešati. Toda čaja, ki brez njega ne more Rus niti živeti, nisem videl obo leti, ko sem bil ondi. Pili so vrelo vodo in srkali kandis sladkor.

Zakaj pa ne 1000 tonski?

Neki generalštabni častnik je dejal: »Potrebuje trdnjavski tank, linijsko ladjo za na kopno, ki naj bi bil toliko odporen, da bi se ubranil srednje topništva in se boril z njim.« — »To bi bil pa 1000-tonski tank.« — »Zakaj pa ne?«

Tuhačevski je dal natančnejše podatke. Orjaški, mamutski tank bi moral imeti 30,5 cm topove in

272 km na uro! Znani avtomobilski dirkač je Ernest Henne, ki je dobil že osem svetovnih rekordov in je torej najhitrejši vozač sveta. Njegov avto je popolnoma drugačne oblike, ko drugi avtomobili. Obdan je s karoserijo, kakršno imajo električni vlaki in kjer voznik popolnoma izgine.

15 cm srednje topove. Oklopne plošče naj bi bile debele po 300 in po 250 mm. In top zoper letala, kar bi bil višek tega tanka! Dolg naj bi bil 34 m, visok 11 m, 2 m pa od tal. Tak nestvor bi po mandrali gozdove, bi prebredel veletoke bi uničil vse krog sebe in bi delal pot vojaštvu, ki bi mu sledilo.

Čez dve leti smo že imeli načrt za to železno trdnjavo — tank. Imel bi 2400 konjskih sil, 40 ton bencina in 42 moč posadke. Rdeči maršal ima železno voljo. Morda se tudi to uresniči. »Zakaj pa ne?«

Poslovimo se v prelestnih sobanah generalnega štaba. Stopimo na umazane moskovske ceste. Bedni ljudje. Zima 1932! V dolgih vrstah so pred konzumi stali še isti ljudje, vsi premrli, razcefrani, umazani, ki so bili v vrstah že pred polnočjo, da bi dobili petroleja in krompirja. »Potrebuje 1000-tonski tank v podobi evropske železnice...«

Se zmeraj mi doni v ušesih ta hladni, vpludni glas, a oči mi motrijo to sestradano množico.

S španskih bojišč. Posnetek rdečih topničarjev, ki bodo izstrelili poslednjo municijo.

Živali, rastline in bolezni

Nápak je, da govorimo o rastlinah in živalih le tako, da so nam koristne ali pa škodljive. Biološki oziri vseh živih bitij so tako zamotani in deloma še neraziskani, da niti malo ne moremo reči, ali je kaka žival ali rastlina človeku brez-pogojno koristna ali škodljiva. Za primer vzemimo muhe, prenašalke bolezni in uničevalke gnjižljivih snovi. Celo strupene bakterije, ko bacili legarja, morejo biti človeku tudi koristne, če nam pomagajo, da z njimi sestavljamo zdravilne serume. Da bi kar na lepem govorili o škodljivih bitjih in jih uničevali, bi s tem le motili prirodno ravnovesje.

Najzlobnejši sovražniki človeka so v sredini med živalmi in rastlinami in to so protocoji. Protocoji pa niso bakterije. Jako zanimivo je, da protocoji ne škodujejo neposredno človeku, marveč jih prenašajo nekatere živali, tako da so kar verige živih bitij, ki oddajajo pod določenimi pogoji kako nalezljivo bolezen ko malarijo, spalno bolezen, kugo, pegasti legar, rumeno mrzlico.

Nalezljive bolezni, ki so v naših pokrajinah jako nevarne turistom so: legar (ki se prenaša z vodo), pasja steklina (s psi), razni krčji in druge. Človeku škodljive živali dobimo v raznih živalskih vrstah, največ med črvi, školjkami, pajki, žuželkami, strupenimi lažlici, ribami, strup v sesalcih in v boleznih sesalcev, ki se jih more človek nalesti od njih.

Bolezni, ki jih morejo rastline prenašati na človeka, so večinoma zelo nevarne. Take rastline, ki so nam zares škodljive, so pa strupene gobe, plesnobe in druge, ki živijo v človeškem telesu, ko lišaji (pri kožnih boleznih).

Dalje pa imamo še bolezni, ki jih povzročajo

deli rastlin, ki prehajajo na človeka, na primer cvetlični prah, ki povzroča nahod, vnetje kože, izpuščaje. Ko predelavamo vrste inozemskega lesa, zbolijo delavci pri tem delu radi strupenih sokov, ki so v takem lesu. So pa še strupene rastline, ki njih strupe uživamo hote ali nehote. Iz rastlin izdelujemo važna zdravila in nevarne snovi (morfij, opij, tobak).

Nekateri razredi rastlin vsebujejo številne strupene rastline (lilije). Večkrat je pa strupena snov samo v poedinih delih rastline, medtem ko drugi deli iste rastline ne vsebujejo strupa (krompir, razne vrste fižola). Nevarno je tudi, če uživamo neznane rastline kot solato in med svetovno vojno se je na ta način več ljudi zastrupilo. Prav tako je nevarno, če si kuhamo razne zdravilne čaje, če rastlin zanje ne nabiramo kak izurjen človek. Škodujejo nam razne gobe in da spoznamo, katere so strupene, moramo biti dobro podkovani v rastlinoslovju (botaniki). Bolje je, da nabiramo ali kupimo le nekaj vrst gob, ki jih pa dobro poznamo. Uživati jih smemo le, če so dobro ohranjene. Gobe nimajo dosti več hranilnih snovi ko zelenjava, le radi okusa jih bolj cenimo.

Dognali so, da so na svetu neke kemikalije, ki dosti bolj vplivajo na okus ko hrana. Neka taka snov je dva tisočkrat slajša ko sladkor. Snovi, ki jih okus najbolj občuti, so pa grenki alkaloidi, kot n. pr. strihnin, ki ga občutimo tolikanj majhno količino, ki se niti ne da več kemično preiskati.

Najmočnejša dišava je mošus, česar pa znastvene preiskave niso še dognale. A kemično dognana najmočnejša dišava je snov jonon, ki diši ko vijolica in je vonj stokrat močnejši kot limonov.

Številke in ljudstva

Iz denarja, znamk in drugih meril moremo dognati, katere številke so poedinim narodom najbolj priljubljene. — Vsi narodi imajo prav posebno ljubezen do števil 2, 3 in 5 in prav tako za njih mnogokratnike. Vendar pa številke 3 ne dobimo v mohamedanskih deželah, ne v Turčiji, ne v Perziji ali Egiptu. — Vsem narodom pa spet niso enako všeč številke 2, 3 in 5 in tako imajo n. pr. Francozi in latinski narodi rajši 2 in pet kot 3. Angleži pa spet rajši 2 in 3 in Nemci 3 in 5. — Glede na azijska plemena zvedo, da imajo Hindi rajši 2, Kitajci pa 2 in 5. Številko 7 imajo skoraj povsod v časteh, tako na Francoskem, v Nemčiji, v Ameriki, Indiji in Južni Ameriki, a največ jo uporabljajo v Rusiji in po slovanskih deželah sploh.

Višje številke uporabljajo malokateri narodi. Komaj, da jih sploh kje upoštevajo, izvemši po deželah španskega jezika. 11 imajo na San Salvadorju, 17 v Mehiki, 19 v Španiji in 31 na Filipinih. Prebivalec na Havaju je celo nesrečna številka 13 všeč, kar pomeni, da ne vedo, da bi pomenila sploh kaj nesrečnega.

Rebus in njegova zgodovina

V prejšnjih časih so razni dnevniki in družinski listi redno prinašali rebus, uganko v podobah. Rebus je zmeda slik, besed, zlogov, črt in sličnih skrivnosti, narisana v pravokotno obliko in nad njo si bral latinsko besedo: rebus, kar pomeni: z rečmi, s predmeti. Takšna mala naloga za razmišljanje, ki je navadno ni bilo težko razvozlati, je vsebovala navadno kak izrek, pregovor ali nedolžno šalo. Pozabili smo, da imajo rebusi prastaro zgodovino.

Vzorci za uganko v podobah so bili prav za prav hijeroglifi, govornica v slikah, ki se je še dolgo potem ohranila, ko je človeštvo imelo črke. Še pred 100 leti so uporabljali pisavo v podobah za znake hiš ali trgovin in posebno še v koledarjih.

S predmeti in podobami so izražali besede ali zloge, imena ali cele stavke. Uganka v podobah ali pisava v podobah je prastara in je prvi naš pisana zgodovinskih podatkov. — Uporabljali so jo spet v srednjem veku in kasneje, ko so začeli izkopavati starine, je bilo zanimanje za pisavo v podobah pri razvozlanju hieroglifov vedno večje.

Rebuse kot uganke so poznali že v 13. stoletju, posebno so jih imeli na pečatih. V pečat so vtisnili svoje ime v skrivnih znakih, ki so jih mogli razbrati le v to skrivnost posvečeni ljudje. Slične znake za izreke so uporabljali tudi na raznih kolajnah, ki so jih kovali v Franciji za tako zvane oslovke in bedaške prireditve (maškarade). Zdaj so te kolajne le še v numizmatičnih zbirkah.

Uganke v podobah so bili tudi grbi z imeni dotične družine, ki so se izražali v slikah. Take grbe z imeni dobimo še dandanašnji na spomenikih angleške duhovščine iz 15. in 16. stoletja. Ime opata T. Comtona (1480) je izraženo na sliki na steklu z glavnikom (comb) in zglogom t o n. Podobno so bila v slikah razna imena trvd in tudi umetnikov, na voščilnicah, na izveskih in kipih.

Pristanišče v Tel Avivu

Najnovejša pristanišča v Sredozemskem morju bo luka v Tel-Avivu, judovskem mestu v Palestini. Ta teden bodo začeli graditi veliko pristanišče za trgovske ladje. Pravkar je v Tel-Avivu angleški inženjer Backton iz Londona, ki je najimnitnejši strokovnjak angleške države za gradnjo pristanišč in sta tudi luki v Jafi in Hajfi njegovo delo. Zdaj dokončava Backton še zadnje načrte za tel-avivsko luko, ki jo gradi neka družba, v kateri ima mesto samo 50 glasov.

»Ste imeli srečo na medvedjem lovu?«
»Pa še kakšno! Niti enega medveda nisem srečal!«

Gospa si kupi čevlje. Izborna ji pristojajo. Vsa vesela pravi: »Tako so mi prav, da mi je ko v lastni koži.«
Prodajalec: »Verjamem. Saj so iz usnja koze!«

Kakor sporoča švicarska vlada, bo naredila utrdbe na lungtraui.

»Pol ure prej, preden vas začne glava boleti, vzemite tisti prašek!«

Koncertni večer ob otvoritvi male Filharmonične dvorane

Obenem s predelavo nekdanje Filharmonične dvorane (o čemer je bilo že poročano), je bila v istem poslopiju Filharmonične družbe izdelana tudi še mala koncertna dvorana, namenjena glasbenim prireditvam manjšega obsega. In ta mala dvorana je bila predana svojemu namenu te dni s koncertno prireditvijo.

Ta koncert je svojemu namenu jako primerno obsegal spored skladb samih slovenskih skladateljev, in sicer: Jenkovo »Predigro« za godalni orkester; Gallusov madrigal »Ascendit Deus«, Foersterjevo klavirsko parafrazo »Po jezeru«, Ravnikov samospev »Pozdrav iz daljave« ter Lajovičev samospev »Veter veje«; nato pa še Osterčev »Fantazija«, Kogojev »Andante« in Skerjančev »Intermezzo romantique« — vse tri za violino in klavir; dalje Lajovičev zbor »Megla« in Svarovo zbornsko obdelavo narodne »Moj očka imajo konjčka dva« ter končno še najmlajšega skladatelja Prevoršaka »Concerto grosso« za godalni orkester. Ta spored je bil tedaj, kot kaže, sestavljen ad hoc in ni bil ravno enoten, pa zato morda mikaven za koga prav zaradi te mnogoličnosti. Tudi navedene skladbe smo v zadnjem času slišali večinoma že ponovno, kar pa končno ni škoda, saj so nekatere med temi zelo lepe in privlačne.

Omenjeni mešani spored je izvedla tudi mešana vrsta izvajalcev. Nastopilo je več solistov; med temi pianist Marijan Lipovšek, ki je s svojo briljantno igro zopet navdušil poslušalce; nato v skupni igri violinist Karlo Rupel in pianistka Zora Zarnikova, ki v neki notranji medsebojni ubranosti stalno raste v smeri resne umetniške poglobljenosti; nastopila je tudi pevka Ljudmila Polainarjeva in ugajala predvsem z lepoto svojega mehkega melodičnega oblikovanja; Slovenski vokalni kvintet je podal omenjene tri zbornske pevke skladbe, pa je podajanje potrdilo že nekoč izraženo mnenje, da kvintet kljub vsem svojim odlikam ne more preprčevalno podati Gallusovih umetnin — že zato, ker jih očutiva preveč navpično (harmonsko), pa tudi, ker zahtevajo te umetnine za svojo polno učinkovitost številnejšega izvajalnega ansambla — dočim zmora mlajšim umetninam navadno dati preprčevalno podobo. — Na koncertu pa je nastopil tudi godalni orkester Orkestralnega društva ter je deloma pod taktirko L. M. Skerjanca in deloma pod Prevorškovim vodstvom izvedel omenjena orkestralna dela s sebi primernimi članom.

Sodba o tej mali koncertni dvorani je v splošnem zelo ugodna. Prostor bo jako primeren za koncerte manjšega obsega — recimo za intimne koncerte in je v tem pogledu jako lepo nadomestilo za Hubadovo dvorano. Akustika je primerna komorni glasbeni reprodukciji, dasi — ravno je muke suha in ne more biti prav kos najtanjšim akustičnim finessam. Toda to ne bo motilo, da se ne bi mogle v tem prostoru vršiti res lepe komorne koncertne prireditve — toda le komorne, dočim za izvedbe velikih ansamblov ta prostor ne bo prav primeren zaradi prevelike zvočne vsiljivosti. Intimnost dvorane pa lepo podčrtava tudi velika slika slovenskih skladateljev, ki visi na prednji strani in ki je priložno delo prof. Saše Sanfela. V. U.

Pluj

Občni zbor društva »Šola in dom« v nedeljo, 12. oktobra, je imelo društvo »Šola in dom« v Pljuju svoj redni občni zbor. Iz poročila predsednika je posušeti, da je bilo društvo v minulem šolskem letu zelo agilno in je pripomoglo do ožjih stikov med starši in učnimi pomočniki. Društvo šteje 120 članov in se oglašajo vedno novi. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor s predsednikom ravnateljem meščanske šole g. Kvedrom na čelu. — Po volitvah je imel profesor verouka na pljujski gimnaziji, g. Cajnkarc, zelo zanimivo in poučno predavanje o kinu. Med drugim je priporočal, naj se mladini prepove obisk kina in le k poučnim in kulturnim filmom naj bi se mladina, zlasti šolska, pripustila.

»Veliki Plujec«. Kakor smo že poročali, so priključeni mestni občini deli sosednih občin Brega, Rogoznice in Grajene, ki imajo popolnoma mestni značaj. Posebej je omeniti »Zgornji Plujec«, ki itak stoji skoraj v sredini mesta. S komasacijo teh delov pridobi mestna občina okrog 2500 prebivalcev, tako da bo štela pljujska mestna občina sedaj nekaj nad 7000 duš. Ta ukaz je povzročil v Pljuju in okolici pravo senzacijo. Občinski odbor na Bregu je en dan pred razglasitvijo ukaza o priključitvi imel sejo, na kateri je razpravljalo o bodočih volitvah in sestavljalo tudi že kandidatsko listo. Z ukazom pa je padlo seveda vse v vodo in volitev v tej občini torej ne bo.

Smrtna kosa. V pljujski bolnišnici je umrl v starosti 74 let Jakob Petrovič, posestnik in kovarški mojster. — V Rogoznici pri Pljuju pa je umrl Franc Marčinko, gostilničar in posestnik v starosti 75 let. — Naj v miru počivata!

Prečna

Četudi je bilo v nedeljo deževno vreme, vseeno je bilo v Prečni in Bršljinu lepo. Za bršljinško kapelico, ki stoji ob državni cesti na najbolj prometnem kraju, je poskrbel rajni Janko Matevž po ograjo, ki jo je naredil kamnoseški mojster župan Jože Zagorac. Večji dobrotniki so pa zbrali vsoto za kip Breznadežne, ki ga je zgotovil kipar F. Vodnik iz Novega mesta. Ta kip smo v nedeljo popoldne blagoslovili in ga v veliki procesiji med petjem, molitvami in pritrkovanju zvonov prenesli v Bršljin, kjer je kapelica — vsa okrašena z vencem in mlaji — sprejela svojo Gospodaričo, pri kateri se bršljinška mladina kaj rada zbira. Po pridigi pri kapelici je vsa velika množica mož, fantov, žena, deklet in otrok navdušeno prepevala odpeve pri litanijah Atok božjeh; nato se je vrstila pesem za pesmijo in le neradi smo se morali ločiti od lepe kapelice. — Grozdja imamo še precej za obrati; dobra kaplja bo. — Ajda je po večini še na njivah; sneg jo je zelo pometal po tleh; slaba je. — Zelo smo hvaležni g. banu, ker nam je pomagal popraviti občinsko pot iz Prečne čez Zabjek na glavno cesto. Sedaj moremo tudi v deževju pošiljati otroke v šolo in v cerkev hoditi; za promet na žago in k opekarnam smo dobili lepšo in primernejšo pot.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Četrtek, 15. oktobra: »Konjenik na patroli«. Premierski abonma.

Petek, 16. oktobra ob 15: »Prva legija«. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din.

OPERA — Začetek ob 20.

Četrtek, 15. oktobra: »Pod to goro zeleno...« Opereta. Red.

Petek, 16. oktobra: Zaprtje (generalna). Sobota, 17. oktobra: »Ples v maskah«. — Premierski abonma.

Mariibersko gledališče

Četrtek, 15. oktobra ob 20: »Prva legija«. Red C.

Petek, 16. oktobra: Zaprtje.

Sport

I. kongres zimsko-športnih delavcev kraljevine Jugoslavije

Pokroviteljstvo nad kongresom je sprejel minister za telesno vzgojo naroda dr. Josip Roglič. Tem potom javlja kongresni odbor JZSŽ, da je prometno ministrstvo odobrilo polovično vožnjo na železnici ob priliki kongresa.

Udeleženci kongresa naj kupijo na odhodni postaji celo vozno karto in železniško legitimacijo Obr. K. 13; cela vozovnica velja za brezplačni povratek s potrdilom JZSŽ na železniški legitimaciji, da so se udeležili kongresa. Popust velja od 22. do 28. oktobra t. l. na vseh vlakih razen ekspresnih.

Kako se odraža delovanje zveze, podzvez in poedinih klubov v našem časopisu?

Časopis je danes največji činiatelj za nacionalno, politično, kulturno in športno vzgojo narodov. Naša naloga je, da se vprašamo: ali je naš časopis športu v vsakem pogledu naklonjen? To se pravi, ali pomaga skupno z vsemi zvezami športno vzgajati narod? Ali pomaga vzgajati športnike in ostalo javnost k pravilnemu razumevanju športa? Mi, zimsko-športni delavci in športniki, hočemo predvsem spoznati skupno z vsemi delavci na zimsko-športnem polju, ali nam je časopis naklonjen ter nam pomaga dvigniti nivo našega smuška športa na ono višino, ki mu gre.

Če neupeljan smučar in ostala javnost zasleduje časopisje ter si na podlagi člankov v istem hoče ustvariti slike o delovanju zveze, podzvez ali klubov, bo dobil skoraj verjetno vtis, da deluje zveza zelo malo, podzveze še manj, posamezni klubi pa sploh nič. Kajti razen poročil o običnih zborih, razpisov tekem in podrobnejših poročil le o večjih tekmah, časopisje, posebno, kar se klubov tiče, ne objavlja čisto ničesar. Krivda leži na eni strani, in to predvsem pri klubih, največ v tem, da pri njih po večini poročevalstvo sploh ne deluje oziroma deluje le v kar najmanjšem obsegu; na drugi strani pa je smatrali objavo poslanega dopisa kot posebno naklonjenost in milost časopisja. V splošnem so članki o smučarstvu v časopisju maloštevilni, in če so, jih vidimo samo, in to zelo skopo, v glavni sezoni. Naša športna panoga ima v časopisju premalo prostora, čeprav ji gre po idejni in vzgojni vlogi vsaj še enkrat več kot nogometu. Ni dovolj, če so objavljene le tekme (kako skopo in površno) in službene objave in morda še posamezni spori.

Nadaljevanje liginega tekmovalja Ljubljana : BSK

V nedeljo je zopet spored tekem za državno prvenstvo kompleten. V Beogradu igrata Jugoslavija in Hajduk, HASK bo igral na vročih sarajevskih tleh s Slavijo, Gradjanski sprejme v goste Baska, dočim dva zadnja kluba v tabeli Slavija (O) in Concordia igrata v Osijeku.

Ljubljanski športno občinstvo bo po dolgem presledku zopet pozdravilo svojega zastopnika na zelenem polju in ga sprejemalo v težki borbi z državnim prvakom. Igrišče Primorja bo v nedeljo zopet pozorišče velike nogometne bitke. Naš reprezentant v letošnjem državnem prvenstvu, ki je do sedaj ostal v vseh tekmah neporažen, bo skušal podpirati od svojega lastnega občinstva, dodatki k dosedanjim uspehom še enega. Dejstvo je, da v dosedanjih srečanjih z državnim prvakom naša ekipa ni imela sreče. Pokličimo si samo v spomin zadnjo tekmo v Ljubljani, po kateri so se sami igralci BSK izrazili, da s tako srečo še niso igrali in dobili do sedaj nobene tekme. Upajmo, da se bo sreča obrnila in da nam bo naklonjena ter da bodo naši fantje k svojim dosedanjim uspehom priključili še znano nad državnim prvakom.

Vodstvo te velike in vsekakor zanimive tekme je poverjeno odličnemu sodniku in staremu našemu znancu g. Kapu iz Sarajeva.

VABILO

na izredni občni zbor Gorenjske zimske športne podzveze, ki se bo vršil dne 18. oktobra ob 14.30 v hotelu »Pana« na Jesenicah, s sledečim dnevnim redom: 1. poročila; 2. volitev novega upravnega odbora; 3. Tekmovalni program za sezono 1936/37.

Prosimo, da se zaradi izredne važnosti tega občnega zbora udeležijo po svojih polnomočnih zastopnikih vsi klubi GZSP. Opozorjamo, da imajo pravico glasovanja samo oni delegati, ki bodo imeli pravilno izpolnjena pooblastila, izstavljena od klubov, katere bodo zastopali. — Smuči!

RAZPIS

SK Železničar (Maribor) razpisuje za dne 16. oktobra t. l., z začetkom ob 9 dopoldne, na svojem igrišču ob Trški c., zaključni medklubski lakovski tekmovanje s sledečim razporedom:

Tek 100 m, seniorji in juniorji, predteki; met krogle, seniorji; skok v višino; tek 100 m, seniorji in juniorji; finale; tek 1500 m; met diska; skok v daljavo; tek 400 m, predteki; tek 1000 m, juniorji; met kopja, seniorji in juniorji; tek 400 m, finale; tek 3000 metrov, seniorji; štafeta 4x100 m.

Tekmovalje se vrši po pravilih JLAZ ter imajo pravico starja val verificirani in overificirani člani v JLAZ včlanjenih klubov.

Naznanila

Ljubljana

1 Fantovski odsek šentpeterske prosvete ima drevo ob 8. svoj redni sestanek pod geslom: »Križ na Ekvatorju«. Med drugimi bo govoril tudi duhovni vodja g. Oražem Josip.

1 Fantovski odsek šentjakobske prosvete ima drevo ob 8. svoj redni sestanek v novem poslopiju Vzajemne zavarovalnice. Novinke in članice toplo vabljene.

1 Moški odsek Salesijanske prosvete na Kodeljevem bo imel jutri ob 20. sestanek, na katerem predlaga gosp. Erjavce Ljube o vseh na razstavi katoliškega tiska v Ržnu.

1 Klen Kodeljevo igra danes ob 20.30 »Na vsakdanji kruh«.

1 Vrh akademskega cerkvenega pevskega zbora pri os. frančiškanih bo v soboto, 17. oktobra ob tri četrti na 18. akademsko četrtjo. Pridite sigurno vsi dosedanjí pevel in pevke. Posebno vabimo novince in novinke. Vabljeni so pa tudi vsi drugi, ki bi radi sodelovati pri tem zboru.

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Šušnik, Maribor trg 3; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za dekleta bodo v Domu Device Mogočne v Lichtenurnovem zavodu od 17. do 21. oktobra t. l. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklop zadnji dan zjutraj Oskrbnina 100 Din. Prijavite se na predstojništvo Lichtenurnovega zavoda, Ljubljana. Ambrozov trg 8. Če bi se katera ne mogla prijaviti, lahko kljub temu pride.

Časopisje mora dati več prostora smučarstvu!

Nočemo odrekati požrtvovalnosti in agilnosti našim športnim novinarjem. Vsi delajo po svoji najboljši veri in vesti. Potrebno je prijateljsko in športno sodelovanje z našim časopisjem po vsej državi.

Za dosego našega cilja je potrebno, da se seznanijo poročevalci listov podrobno z delom in delovanjem zimsko-športnih klubov, podzvez in zveze; posebej naj redno njihove prireditve, sestanke, eventualno tudi važnejše seje itd. To bi bila na eni strani reklama za športne klube, na drugi strani pa tudi za časopisje, ki bi z razširjeno športno rubriko prav nič ne izgubilo, nego samo pridobilo. Sčasoma bi se tudi indifferenčno občinstvo začelo zanimati za delovanje klubov, za smuški šport, in krog čitateljev ter simpatizerjev zimskega športa bi se znatno povečal.

Potrebno je, da se pri zvezi, podzvezah in klubih ustanovi poseben referat (odborniško mesto) za propagando z nalogo, da predvsem skrbi za časopisje in jih zalaga s poročili in materijalom. Propagandni referent bi imel nalogo, da oskrbi dobre zveze z uredništvom in krajevnimi organizacijami, da se osebnost prizadeva najti prostora v dnevnikih; skrbel bi tudi za objavo dobrih slik, točno poročanje, ki je večkrat zelo pomanjkljivo in lajsko, itd. Sestanki propagandnih referentov bi mogli ob sodelovanju športnih urednikov in poročevalcev dati dobre in pozitivne rezultate.

Za napredek našega športa je nujno potreben lasten strokovni časopis. Le na ta način in po tej poti bomo mogli vršiti uspešno propagando zimskega športa. Pri nas imajo skoraj vse športne panoge svoja glasila, ali pa dajejo, vsaj nekateri časopisi, na razpolago po več strani v svojih listih za poročanje o njihovem športu. Na žalost ima nogomet v tem primat. Z lastnim glasilom, ki naj bi bilo strokovno na isti višini kot inozemski, bi pač najbolje in nepristransko utirali uspešno razvoj smučarstva med narodom. Za uspešni in najbolj razvojni del našega strokovnega časopisa mora angažirati in priletniti vse podzveze in klube, kakor tudi vse zimsko-športne delavce. Seveda bi se obdržalo glasilo samo, če bi prinašalo ilustracije in gradivo, ki bi bilo dragocenejše od onega v dnevnem časopisju.

Tekalščice meri 428 m ter ima 2 nedvignjena zavojca, posuto je z ugraski. Prijave s prilagajno L. — Dlo po osebi je poslati na naslov: SK Železničar, Maribor, najkasneje do 16. oktobra t. l.

*

Koroška kolesarska župa v Slovenjgradcu je priredila v nedeljo, dne 4. oktobra 1936 v Prevaljah (juniorsko, seniorsko) kolesarsko prvenstvo.

Glavna skupina (seniorji) je startala na progi Prevalje-Crna-Dobja vas-Prevalje 36 km. Za juniorje pa Prevalje-Mežica-Prevalje 16 km. Ob 14.30 se pognali izpred oči publike seniorji-dirkači; vodstvo zavzame takoj Slovenjgradčan Cajnko, za njim Grabec, potem vodi Prevajčan Peršuh.

Pri desetem kilometru dohiti smola Slovenjgradčana Cajnko, ki mu je presekalo pnevmatiko, tako, da ne more nadaljevati vožnje, malo pred obratom v Črni ima defekt, Slovenjgradčan Grabec, za njim Prevalčan Rozman, njihujša rivala sta izpadla, in nato se skupina vozačev odcepi in nato vodi Slovenjgradčan Gornjak, ki pripelje kot prvi na cilj v času 1.09.01 in si s tem pribori naslov seniorskega prvaka Koroške.

Drugi je bil Peršuh, Kol. klub Peca-Prevalje v času 1.12.10;

trečji je bil Ivartnik, Kol. klub Peca-Prevalje v času 1.17.0;

četrti je bil Krivograd, Kol. klub Koročan-Mežica v času 1.18.03.

Za glavno skupino starta takoj juniorska skupina; vodstvo zavzame takoj Mežičan Pajer, ki se odtrga od skupine in privozi prvi na cilj v času 0.29.15 in si s tem pribori naslov juniorskega prvaka Koroške.

Drugi Kočan S. K. K. Mežica v času 0.29.55. Tretji Zaluberski S. K. K. Mislinje-Slovenjgradec v času 0.30.40.

JZSZ — Zbor smuških učiteljev. Redna seja in sestanek članstva, danes ob 20.30 v zvezni pisarni. — Zaradi važnosti, naj se g. g. odborniki udeležijo polnoštevilno in točno. — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana priredi za odrasle smučarje, dame in gospode, brezplačen gimnastičen tečaj kot kondicijski trening za zimo. Udeležba brezplačna in za vsakega smučarja ne glede na pripadnost klubu. Gimnastika se vrši vsak petek v telovadnici klasične gimnazije v Tomarovi ulici od 19.15. do 20. ure. — Pričetek 16. oktobra.

Smučarski klub Ljubljana opozarja vse svoje tekmovalce, da se vrši kondicijski trening vsak ponedeljek ob 18.45 dalje v telovadnici klasične gimnazije. Kdor se ne udeležuje gimnastike, ne bo imel dostopa v tečaj.

SK Slovan (nogometna sekcija). Drevi ob 20 pri Krušiču važen sestanek I. moštva in juniorjev. Zelo važno! — Načelnik.

SK Reka (smučarska sekcija) namerava v letošnji zimski sezoni reorganizirati sekcijo ter povzdigniti smuški šport na višino tudi v tem delu mesta. Zatorej vabi vse smučarje, kakor tudi tekmovalce iz mesta, Viča in Brda, na sestanek, ki se vrši v četrtek, dne 15. t. m. ob 20 v gostilni Konzum na Trški cesti. Na sestanku se vabijo tudi zimsko-športni organizatorji, ki bi želeli sodelovati. Obenem je sprejemanje novih članov.

SK Sparta. Redni občni zbor kluba se bo vršil dne 21. oktobra t. l. v restavraciji pri »Novem svet« ob 8 zvečer. — Tajnik.

100.000 komadov prodanih

ZEPHIR-peči

v šestih državah dokazujejo, da ni idealnejšega kurjenja.

Proizvodi:

ZEPHIR d.d., SUBOTICA

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN CENIK!

TOVARNIŠKA SKLADIŠČA

Ljubljana: Venceslav Breznik
Celje: D. Rakusch
Maribor: Pinter in Lenard
Ptui: Anton Brenčič
Brežice: Loschnigg & Schmidt

Obenem prodaja prvovrstnih »ELITE« in »EVA« štedilnikov iz iste tovarne

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 15. oktobra. 12 Simfonične pesnitve Claude Debussyja (plošče). — 12.45 Vreme, poročila. — 13.30 Cas. spored. obvestila. — 14.15 Operni zbori (plošče). — 14. Vreme, borza. — 18 Samospevi gđe. Guss Mire: Schumann: Pesnিকা ljubzen (ekstus). — 18.10 Slovenska za Slovence (gosp. Rudolf Kolarič). — 19.30 Cas. vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Sokolsko predavanje. — 19.30 Zanimivosti. — 20. Narodne pesni ob spremljevanju Kmečkoga tria poje gosp. Svetozar Banovec. — 20.45 Plošče. — 21.15 Plošče skladbe za dva klavirja (gđe. Hraščevci Silva in Suplja Božena). — 22. Cas. vreme, poročila, spored. — 22.15 Koncert kvarteta pihal.

Drugi programi

Četrtek, 15. oktobra. Beograd I.: 20 Vokalni koncert. — 20.30 Radijski orkester. — 21.30 Narodne pesni. — 22.30 Kavarska godba. — Beograd II.: 20 Jugoslovenski študenti za svetovne vojne v Veliki Britaniji (dr. Jevtić). — Zagreb: 20 Pronos iz Beograda. — 22.30 Jaz. — Dnajo: 19.30 Zbor. — 20.30 Pestra glasba. — 22.30 Sopran. — 22.15 Jaz. — Budimpešta: 20.30 Salonski orkester. — 22.05 Giganški glasba. — 22. Jaz. — Trst: — Milan: 17.15 Vokalni koncert. — 20.30 Caballero igra. — Radijski senj. — 22. Jaz. — Rim-Bari: 17.15 Komorni koncert. — 20.45 Mozartova komična opera »Così fan tutte«, nato plesna glasba. — Praga: 19.30 Laska glasba. — 20.05 Igra. — 22.15 Zabavni koncert. — Varazna: 20.10 Muzičkova opera »Zaklani dvor«. — 20. Plesne plošče. — Berlin-Königsberg-Hamburg-Pratistava: 20.10 Plesni večer. — Köln: 20.10 Orkester in solisti. — Stuttgart: 20.10 Vokalni koncert. — 20.40 Narodna glasba. — 21.25 Dueta. — Heromünster: 20.35 Sutermeisterova opera »Črni pajk«.

V kolonijalni, špecerijski in delikatesni stroki vsestransko verziran

trgovski pomočnik

z večletno prakso, sposoben samostojnega vodstva trgovine, dobi stalno mesto.

Reflektira se le na prvovrstno moč z uglasenim nastopom in zmorno kavicijo. Prednost imajo neozmenjeni v starosti od 25—35 let, ker je v hiši na razpolago samsko stanovanje, ter zmorni poleg državnih jezikov tudi nemščine in po možnosti italijanščine.

Ponudbe z navedbo vseh dosedanjih službenih mest in zahtevkov naj se vpošljejo pod šifro »Eksistenca« na upravo »Slovenca« št. 15.325.

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd. kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

Strojne tovarne in livarne d.d., Ljubljana

Naznanjamo žalostno vest, da nam je umrl naš dragi soprog, sin in nečak, gospod

KAREL VESTER

postrežček

Pogreb bo v petek ob 5 popoldne iz mrtvašnice Splošne bolnišnice k Sv. Križu. Ljubljana, 14. oktobra 1936.

Zalujoči ostali.

Veljamo tužno vest, da je naš dobri, ljubljani sin, brat in stric, gospod

Jakob Kmetič

absolvirani jurist

danes, dne 14. oktobra 1936 ob pol šestih jutraj, v 47. letu starosti, previden s svetimi zakramenti, mirno v Bogu zaspal.

Pogreb dragega bo v petek, dne 16. oktobra 1936 ob pol desetih iz hiše žalosti na farno pokopališče v Mengeš.

Trzin, dne 14. oktobra 1936.

Zalujoči ostali.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Več pletilj
sprejme takoj Gržina.
Celovška c. 44. (b)

Tri trgovske sotrudnike
mešane stroke, 23—26 let
starosti, perfektne tudi v
nemščini in uglejenega
nastopa, sprejem takoj
ali pozneje. Eden za kra-
jevno zastopstvo. Pred-
nost, ki že bili v taki
trgovini. Ponudbe z refe-
rencami in sliko Josip
Petelince, Ljubljana. b

Deklico
14—15 let staro, poštenih
staršev, sprejem v po-
moč gospodinjstvu. Ivana
Sameja, Dob pri Domža-
lah. (b)

Sobarica k otrokom
stara čez 25 let, se spre-
jme. Zglasti se v hotelu
»Metropol«. (b)

Starejša spec. prodajalka
se sprejme. Naslov v upr.
»Slov.« pod št. 15312. b

Vratarico
inteligentno in vestno —
išče ženska javna bolniš-
nica v Novem mestu. Re-
fektantinja naj se zglaste
osebno 23. oktobra 1936
med 10. in 11. uro pri
upravi zavoda. Eventu-
elne izkaze o službova-
nju naj prinesejo s seboj.

Vajenci

Boljša vajenka
za trgovino bo takoj
sprejeta pri Radio Star-
kel, Maribor - Trg Svo-
bode 6. (v)

Galopne in kasaške dirke

priredi Kolo jahačev v zvezi z Jezdnim odsekom Ljubljanskega Sokola dne 18. oktobra na vojaškem vežbališču, fužine pri Ljubljani. — Začetek ob 14. uri.

Parketne deščice, trstje za strop, asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto za izolacijo, bitumen, lesni cement, karbolinej, strešni lak

in razna izolacijska sredstva proti vlagi dobite najceneje pri tvrdki

JOS. PUH, Ljubljana

Gradaška ulica 22
Telefon šte. 25-13

Alja Rahmanova:

Tovarna novega človeka

Roman.

Kakšen človek si?
Človek božji sem.
Zakaj pripadaš Bogu?
Ker Ga molim in se z molitvijo očiščujem
Ali imaš dušo?
Da, dušo imam.
Kaj je duša?
Duša je podoba božja.
Brez česa ne moreš priti k Bogu?
Brez čiste vesti...

»Za vraga, odtod torej prihajajo ta prokleto vprašanja o vesti!« je zavpil tovariš Vladimirov in gledal pri tem brez moči Mironovo.

»Berite tukaj!« je rekla.

Tovariš Vladimirov je bral:

da bomo hodili v svetem krogu, da bomo našli Si Blagoslovi nas, očka,

»Kaj naj to pomeni? Ne razumem...«

»To ne pomeni nič drugega, kot da so šli naši novi ljudje k razkolnikom.«

Dolgo je tovariš Vladimirov nemo sedel in gledal mlado komunistko. Zaradi izraza globoke, resnične žalosti, ki je ležal v njenem obrazu, je bil sicer grdi obraz

Damske plašče za jesen in zimo

modne in športne, s kožuho ali brez, v cenah od Din 240— do 580— v veliki izbiri nudi

F. I. GORIČAR, Ljubljana
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 29

Plašče izdelujemo tudi po meri!

Razno

VELIKA TRGOVINA

na debelo
bi rada dala v komisijo
kolesa in šivalne stroje

za prodajo na drobno. V pošte pridejo samo večje trdke v Ljubljani, ki imajo lep lokal. Stroka postranska stvar. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Kolo« št. P15317.

Posrestva

Hišo
6 sob, 500 m² vrta, Tyrševa cesta, za 140.000 Din prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 15335. (p)

V mestu Celju

se prodaja enonadstropna hiša. Naslov v podružnici »Slovenca«, Celje. p

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14. (1)

Šivalni stroj

pogrešljiv, nemški fabrikat, z okroglim čolnikom, kateri tudi šitka, se po nizki ceni proda. Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (1)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdke Kar. Prelog, Ljubljana. Židovska ulica in Stari trg. (1)

Trtni cepiči

petih čudes grozdja

• (Muskat 1. Oliver, Muscat kraljica vinogradov, Muscat sup. Mahias Jovana, Kraljica Jelisaveta in Bernat Jovan) kakor tudi drugih 100 raznih namiznih in vinških vrst. — **Najplemenitejša sadje.** Vse zaječene vrste. • Navodila za sajenje, opis in glavni poučni katalog pošljemo brezplačno.

Akad. dipl. višji vrtnar

Haršl Vladislav

i drugovi

Velika trnje in sadjereja

SUBOTICA

Postanski pret. 26. Telefon 66

Glasba

Harmonij

dobro ohranjen kupi župnijski urad, Sv. Jurij ob Taboru. (g)

Družinska Pratika 1937

bo v petek dotiskana in jo bo knjigovoznica v naslednjem tednu že lahko pričela razpošiljati

Tinček in Tonček v Atlantidi

182.

Tinček strmoglavi nekam navzdol...

»Aha,« je zadovoljno rekel, »ta črna pika sredi krogov je nekakšen gumb. Če pritisnem nanj, se bodo gotovo odprla skrivna vrata. Poskusimo! Ena, dve, tri!«

Na tri je Tinček krepko pritisnil na gumb in v steni je nekaj zamolklo zahreščalo.

»Vrata se že odpirajo!« je zmagovalno rekel Tonček. In se je v steni res prikazal velik štirikotnik, ki se je počasi pomikal navzven.

Tinčku pa je vse to šlo prepočasi. Da bi čimprej prišel skrivnosti do dna, se je krepko oprl ob vrata.

»Pomagaj še ti!« je rekel Tončku.

Tonček je pijunil v dlani in že hotel stopiti k steni. Tedaj pa je v steni nekaj glasno reklo: resk! — in vrata so se odprla na stežaj. Tinček je v širokem loku strmoglavlil nekam navzdol, takoj za njim pa tudi kuža Muki...

»Pocakajta, pocakajta, kam se vama pa tako mudi?« je Tonček kričal za njima.

Največja evropska tovarna pisarniških strojev

išče za svoje generalno zastopstvo v Jugoslaviji

rajonskega zastopnika

za vse banovine, eventualno tudi za manjše rajone. Interesenti, izurjeni in agilni trgovci, ki so dokazali uspeh, ter imajo kapital za ta posel, sposobni, da organizirajo prodajo in morejo takoj pričeti z delom, se prosijo, da pošljejo obširne pismene ponudbe z zanesljivimi podatki pod šifro »Moderni uredski strojevi« na PUBLICITAS D. D., Zagreb, ulica 9.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, tast, stric, svak, gospod

Matevž Jeromen

posestnik v Klečah

Pogreb prerano umrlega se bo vršil v četrtek, dne 15. t. m. ob treh popoldne iz hiše žalosti, Kleče št. 22, na farno pokopališče v Stožice.

Molite zanj!

Kleče, dne 14. oktobra 1936.

Zalujoči: Marija, soproga, Ivan, Vinko, Francelj, Mici, Angela, Pavla, otroci — in ostali sorodniki.

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.— ali mesečno Din 11.—
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156.— ali mesečno Din 13.—
Jugoslovanska knjižarna